

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**ROZVOJ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE VE
VZTAHU K VÝVOJI PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH
INVESTIC**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Ing. Radka Redlichová, Ph.D.

Jméno a příjmení autora:

Bc. Pavla Zeklová

Brno 2016

ZADÁNÍ

Prohlašuji, že jsem práci: **Rozvoj Jihomoravského kraje ve vztahu k vývoji přímých zahraničních investic**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

.....

Bc. Pavla Zeklová

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Radce Redlichové, Ph.D. za odborné vedení a pomoc při vypracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat prof. Ing. Karlovi Vinohradskému, CSc. za cenné rady, které velmi pomohly při zpracování této práce. Poděkovat bych chtěla také svým rodičům, kteří mne podporují ve studiu.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je identifikovat souvislost vývoje přímých zahraničních investic a růstu vybraného regionu - Jihomoravského kraje. V práci byl pomocí teoretických poznatků objasněn význam přímých zahraničních investic, jejich dopad a vymezeny faktory, které je ovlivňují. Na tomto základě byla provedena praktická část, která analyzovala přímé zahraniční investice v České republice, vybrané charakteristiky rozvoje a byla provedena regresní a korelační analýza. Z výsledků vyplynulo, že přímé zahraniční investice ovlivňují jednotlivé charakteristiky regionálního rozvoje v rozdílné míře. U vybraných charakteristik se také ve výsledcích projevil časový posun.

Klíčová slova

Přímé zahraniční investice, investiční pobídky, hrubý domácí produkt, nezaměstnanost, průměrná mzda, počet ekonomických subjektů, korelační analýza, regresní analýza.

Abstract

The target of these thesis is to evaluate the impact of foreign direct investment on South-Moravian region. Using the theoretical knowledge was explained the importance of FDI, their impact on region and were identified the factors that affect them. On this basis was compiled practical part, that analysed the foreign direct investment in Czech republic, analysed the determinants of development and was done a correlation and regression analysis. The results is showing that foreing direct investment affect the determinants in different rate. In results was also showed the affect of time shift.

Key words

Foreign direct investment, Investment incentives, gross domestic product, unemployment, avarage vage, number of businesses, correlation analysis, regression analysis.

Obsah

Úvod.....	8
1. Cíl práce, výzkumné otázky, metodika.....	10
1.1. Cíl práce.....	10
1.2. Výzkumné otázky.....	10
1.3. Metodika.....	10
2. Přímé zahraniční investice.....	12
2.1. Definice přímých zahraničních investic.....	12
2.2. Rozdělení přímých zahraničních investic.....	14
2.3. Dopady PZI.....	17
2.3.1. Vztah PZI a zaměstnanosti.....	17
2.3.2. PZI a produktivita práce.....	17
2.3.3. PZI a platební bilance.....	18
2.3.4. PZI a technologický transfer.....	18
2.4. Význam atraktivity území pro lokalizaci PZI.....	19
3. Ekonomické teorie a lokalizační faktory.....	22
3.1. Lokalizační faktory.....	22
3.2. Ekonomické teorie související s PZI.....	24
3.2.1. Lokalizace firmy.....	24
3.2.2. Teorie lokalizace služeb.....	25
3.2.3. Polarizační teorie.....	25
3.2.4. Heuristika.....	25
3.2.5. Lokalizace nadnárodních korporací.....	26
3.2.6. Teorie ziskových cyklů.....	26
4. Faktory ovlivňující příliv PZI.....	27
4.1. Makroekonomické faktory.....	27
4.2. Institucionální faktory.....	28
4.3. Mikro-behaviorální faktory.....	28
5. Investiční pobídky.....	30

5.1.	System investičních pobídek v ČR	30
5.2.	CzechInvest	32
6.	Vývoj PZI v České republice	35
7.	Analýza Jihomoravského kraje	47
7.1.	Profil Jihomoravského kraje	47
7.2.	HDP	50
7.3.	Nezaměstnanost	51
7.4.	Průměrná mzda	52
7.5.	Počet ekonomických subjektů	53
7.6.	Přehled investičních projektů v Jihomoravském kraji od roku 2000 do roku 2014....	55
8.	Regresní a korelační analýza.....	59
8.1.	Vztah PZI a HDP	60
8.2.	Vztah PZI a nezaměstnanosti	62
8.3.	Vztah PZI a průměrné mzdy	65
8.4.	Vztah PZI a počtu ekonomických subjektů.....	68
8.5.	Výsledky regresních a korelačních analýz	74
	Diskuze.....	77
	Závěr	79
	Zdroje	81
	Seznam tabulek a obrázků.....	85
	Přílohy	87

Úvod

Přímé zahraniční investice (dále též PZI) jsou v posledních letech velmi skloňovaným výrazem. Pro regionální rozvoj jsou podstatnou složkou, jsou brány jako katalyzátor ekonomického rozvoje. Každý občan má alespoň minimální představu o přímých zahraničních investicích, a to sice jako o přílivu peněz do národní ekonomiky od zahraničního subjektu. Konkrétně jde o investování peněz do obchodních společností, nebo do podnikání zahraničním investorem. Dnešní svět a především světová ekonomika a obchod jsou vysoce globalizované. A právě PZI jsou jedním z důsledků globalizace a volného obchodu.

Přímé zahraniční investice jsou významným faktorem regionálního rozvoje. Pro region je důležité být pro zahraniční investory přitažlivý z hlediska podnikatelských příležitostí. S kapitálem plynoucím ze zahraničních investic do regionu totiž vstupují také nové manažerské postupy, novější technologie, či know-how. PZI mají velký vliv na místní ekonomický rozvoj, zejména ve strukturálně postižených oblastech. Generují totiž nová pracovní místa.

Kromě již zmíněných pracovních příležitostí, patří mezi další přínosy PZI zpřístupnění nových manažerských metod, rozšíření kvalifikace pracovní síly, či rozvoj infrastruktury. V neposlední řadě je pozitivním efektem také zapojení domácích menších firem, ať již jako dodavatelů nebo odběratelů. Z makroekonomického pohledu je přínosem PZI také zlepšení platební bilance, jelikož zahraniční firmy bývají často exportně orientovány. Můžeme tu ovšem najít také nevýhody jako jsou náklady, které musí být vynaloženy na investiční pobídky, dominance zahraničních vlastníků v klíčových sektorech, či např. náhlý odchod zahraničního investora, který by mohl způsobit velký nárůst nezaměstnanosti v daném kraji, či odvětví.

Rozdělení (alokace) PZI do jednotlivých regionů není stejná (alokace probíhá na základě rozdělení NUTS III., tedy kraje, nebo NUTS IV., okresy). Mezi situacemi v regionech je možné nalézt i poměrně výrazné rozdíly (z hlediska výše nezaměstnanosti, HDP na obyvatele, průměrné mzdy atd.). PZI by při vhodném využití mohly sloužit jako nástroj ke snížení těchto regionálních disparit. PZI se nevěnují pouze

ekonomové, ale z hlediska teorií souvisejícími s PZI také regionalisté (regionální geografové), jelikož před pár desetiletími se nejednalo o investice v podobě, jako máme dnes, ale jejich vývoj byl postupný.

1. Cíl práce, výzkumné otázky, metodika

1.1. Cíl práce

Regionální rozvoj je předmětem studia mnoha odborníků již několik let. Jako takový se regionální rozvoj zabývá 3 typy rozvoje, a to ekonomickým, environmentálním a sociologickým. Přímé zahraniční investice ovlivňují určitým způsobem všechny tři oblasti, nejen ekonomickou

Cílem diplomové práce je identifikovat souvislost vývoje přímých zahraničních investic a růstu, resp. rozvoje vybraného regionu – Jihomoravského kraje.

V návaznosti na hlavní cíl byly stanoveny následující výzkumné otázky.

1.2. Výzkumné otázky

1. Je možné nalézt souvislost mezi PZI a vybranými charakteristikami regionálního rozvoje?
2. Pokud ano, je možné kvantifikovat dopad na určené charakteristiky regionálního rozvoje?

1.3. Metodika

Metodika diplomové práce bude odpovídat snaze o naplnění hlavního cíle. Pro shrnutí základních poznatků bude provedena literární rešerše domácích i zahraničních zdrojů, věnujícím se problematice přímých zahraničních investic a investičních pobídek. Literární rešerše je základem pro zpracování praktické části. Práce se opírá o induktivně-deduktivní přístup zkoumání a využívání analyticko-syntetického aparátu.

- 1) Metodika práce je stanovena přehledem získaných informací o přímých zahraničních investicích a investičních pobídkách prostřednictvím odborné literatury a legislativy ČR. V práci bude zkoumán dopad PZI z hlediska ekonomického rozvoje Jihomoravského kraje, za pomoci zvolených charakteristik. Těmi budou HDP, míra nezaměstnanosti, průměrná mzda a počet ekonomických subjektů. Tyto byly zvoleny z toho důvodu, že jsou obecně používány v charakteristikách regionálního rozvoje mnohými odbornými autory (viz např. Wokoun, Viturka, Reich, Fritsch). Dále je provedena analýza vývoje přímých zahraničních investic a analýza Jihomoravského kraje dle zvolených

charakteristik regionálního rozvoje. Determinanty určující výkonnost regionu vymezeny podle dosud získaných znalostí o regionálním rozvoji a odborné literatury.

- 2) V návaznosti na stanovený hlavní cíl a dílčí cíle bude provedena korelační analýza 1. diferencí proměnných. V analýze bude využito dat Českého statistického úřadu a ČNB v časovém intervalu 15 let.
- 3) Dle dosažených výsledků budou induktivním postupem vyvozeny zjištěné vztahy a navržena doporučení podpory regionálního rozvoje.

2. Přímé zahraniční investice

2.1. Definice přímých zahraničních investic

„Přímou zahraniční investicí se dle metodiky Mezinárodního měnového fondu rozumí 10 % a vyšší podíl zahraničního investora na základním kapitálu společnosti, přičemž podmínkou je trvalý zájem investora na společnosti a jeho podíl na řízení“ (Dobrylovský-Löster, 2008). Příručka pro místní samosprávu (2005) charakteristiku přímých zahraničních investic dle MMF rozšiřuje o kritérium, že se zpravidla jedná o mobilní materiální investice zaměřené zejména do sektoru zpracovatelského průmyslu a strategických služeb.

Regionální informační servis přímé zahraniční investice charakterizuje jako záměr rezidenta jedné ekonomiky (investora), získat trvalou účast v podniku, který má sídlo v jiném státě než investor (risky.cz, 2015). Dobrylovský a Löster (2008) dále uvádí, že přímý investor nemusí nutně vlastnit kontrolní balík, nebo největší podíl. Za součást přímé zahraniční investice (dále jen PZI) je považován také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem.

Definice přímých zahraničních investic byla v České republice ukotvena v Devizovém zákoně 219/1995 Sb. dle něhož jsou přímé zahraniční investice takové vynaložené peněžní prostředky (nebo jinak ocenitelné majetkové hodnoty), jejichž účelem je založení, nabytí, nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího tuzemce do podnikání v zahraničí, nebo investujícího cizozemce do podnikání v tuzemsku, a to zejména těmito formami:

- a. Vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
- b. Účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním kapitálu, nebo nejméně 10 % podílu na obchodním jmění nebo nejméně 10 % hlasovacích práv,
- c. Další poskytnutí nebo přijetí finančních prostředků, nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot,
- d. Finanční úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku nebo s výkonem účinného vlivu na řízení podniku,

- e. Užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku).

Z výše uvedených definic vyplývá následující složení PZI (Dobrylovský, Löster, 2008):

$$PZI = \text{základní kapitál} + \text{reinvestovaný zisk} + \text{ostatní kapitál}$$

- a) Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního jmění společnosti, dále vklady v dceřiných společnostech a přidružených podnicích.
- b) Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora na zisku (i ztrátě), sníženého o proplacené dividendy.
- c) Ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů.

Od přímých zahraničních investic je nutné oddělovat přímé zahraniční portfoliové investice do akcií. Při nich investoři jen zpravidla poskytují finanční kapitál, aniž by měli zájem o kontrolu firmy. PZI se oproti tomu vyznačují dlouhodobými záměry investorů s firmou (Dobrylovský, Löster, 2008).

Dle OECD (2002) jsou přímé zahraniční investice: „*integrální součástí otevřeného a účinného mezinárodního ekonomického systému a hlavním katalyzátorem rozvoje. Přitom přínos PZI neroste ve všech zemích, sektorech a obcích automaticky a stejnoměrně. Přilákání PZI do většího množství rozvojových zemí a jejich plné využití pro rozvoj závisí na politice jednotlivých zemí a na struktuře mezinárodních investic. Je to výzva především pro hostitelské země, které musejí zavést průhledné, široce otevřené, efektivní prostředí pro investování a pro vytváření lidských a institucionálních kapacit pro jejich uvedení do praxe*“. Významným dokumentem souvisejícím s OECD a přímými zahraničními investicemi je Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích. Tuto přijalo OECD v roce 1976, její novelizace byla poté v roce 2000. Deklarace stanovuje obecné standardy pro vlády signatářských států, týkající se jejich investičního prostředí. Obsahuje věci týkající se národního zacházení, konfliktních požadavků na podniky a mezinárodních investičních pobídek a překážek. Podepsáním této deklarace se vlády členských států zavázaly k zajištění liberálního a transparentního prostředí pro mezinárodní investice (OECD, 2002).

2.2. Rozdělení přímých zahraničních investic

Dobrylovský a Löster (2008) a také Srholec (2004) se shodují na rozlišení 4 kritérií (hledisek) pro členění PZI, a to podle míry kontroly ze strany zahraničního vlastníka, podle motivů, jaké zahraničního investora vedou ke vstupu do domácího podniku, podle způsobu tohoto vstupu a podle specializace mateřské firmy.

Tabulka 1 Taxonomie PZI

Hledisko vymezení	Druhy PZI	Hlavní znaky	Příklad
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (<i>associate</i>)	Podíl od 10 do cca 50 % na vlastním kapitálu či hlasovacích právech	Podíl Boeingu v Aero Vodochody
	Podnik pod zahraniční kontrolou (<i>subsidiary</i>)	Kontrolní vlastnický podíl	Privatizace Rakony Rakovník do rukou Procter & Gamble
Motiv vstupu	Trhy vyhledávající (<i>market-seeking</i>)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování	Investice Coca-Coly v Praze
		Vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz	
	Faktory vyhledávající (<i>efficiency-seeking</i>)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů) Vývozně orientované	Investice Audi do motorárny v Györu
	Aktiva vyhledávající (<i>asset-seeking</i>)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obchodní značka)	Vstup SABMiller do Plzeňského prazdroje
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (<i>greenfields</i>)	Investice do nových aktiv	Investice Philipsu v Hranicích na Moravě
	Investice na hnědé louce (<i>brownfield</i>)	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina privatizačních PZI)	Investice Volkswagenu do Škoda Auto
	M&A (<i>mergers and acquisitions</i>)	Ovládnutí již existujících aktiv	Převzetí ČSOB finanční skupinou KBC
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace	Ovládnutí BorsodChem ruským Gazpromem
		Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	
	Horizontální PZI	Procesní specializace	Investice PWC v Praze
		Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	

Zdroj: Srholec, M., 2004

První hledisko zohledňuje **míru kontroly** zahraničního vlastníka. Míra kontroly je důležitá pro rozhodování ve společnosti. Míra kontroly je přímo úměrná vlastnickému podílu investora. Tedy, čím větší podíl zahraniční společnosti v domácí společnosti, tím větší kontrolu nad domácím podnikem má investor (minimálně však 10 % jak vyplývá z devizového zákona). Investor tedy může ve firmě mít menšinový (associate), nebo většinový (subsidiary) podíl. V případě menšinové kontroly investor vlastní 10 % až 50 % podílu, kontrolní vlastnický podíl je podíl 51 % a vyšší. Druhým hlediskem je **motiv vstupu**. Zde rozlišujeme 3 typy. Prvním je market-seeking (neboli trhy vyhledávající). Tento motiv je spojen se snižováním nákladů na zásobování prostřednictvím zvýšení podílu na trhu. Druhým je efficiency-seeking (faktory vyhledávající). Cílem je optimalizace výroby, a tedy snížení nákladů výrobního procesu. Posledním je asset-seeking (aktiva vyhledávající). Cílem je získání specifických aktiv (např. patentů nebo obchodních značek. Jako další hledisko je uveden **způsob vstupu**. Greenfield je charakteristický založením nového subjektu, tedy investicí do nových aktiv. Brownfields jsou investice do restrukturalizace, či změny vlastnické struktury. Jedná se především o investice do starých průmyslových zón, které jsou nevyužívány. M&A, neboli fúze a akvizice. Toto investování je charakteristické ovládnutím již stávajících aktiv, tedy určitý kapitálový vstup do již existujícího subjektu. Posledním hlediskem je **specializace mateřské firmy**. Zde členíme investice na horizontální a vertikální. Vertikální investice jsou převážně prováděny produktově specializovanými firmami, horizontální naopak procesně specializovanými firmami. V některých případech, však může být těžké odlišit, o jaký typ PZI se jedná. Např. v tranzitních ekonomikách docházelo k tomu, že při privatizaci státních podniků kapitálový vstup (tedy fúze a akvizice) byl vzápětí následován investicemi na restrukturalizaci a modernizaci (PZI typu „brown field), či dokonce výstavbou nových závodů (PZI typu „green field) (Dobrylovský, Löster, 2008).

Na přímé zahraniční investice je možné pohlížet dvojím způsobem:

- a) PZI jako kapitálový tok
- b) PZI jako podnikatelské subjekty (tj. podniky se zahraniční účastí).

PZI jako kapitálový tok (Dobrylovský, Löster, 2008).

- Jedná se o odraz PZI v platební bilanci státu a v investiční pozici vůči zahraničí
- Kladné efekty:
 - o Tok finančních zdrojů do země
 - o Doplnění domácích úspor
 - o Snižování ceny domácího finančního kapitálu
 - o Umožňují financování privatizace a restrukturalizace ekonomiky
- Záporné efekty:
 - o Apresiasi domácí měny, a tím zhoršení obchodní bilance
 - o Růst úrokových sazeb v důsledku růstu peněžní zásoby

PZI jako podnikatelské subjekty (Benáček, 2000)

- Příliv nových podniků se zahraniční účastí
- Kladné efekty:
 - o PZI doplňují nedostatečné domácí úspory pro tvorbu finančního kapitálu
 - o Transfer moderních technologií
 - o Doplnění nedostatečné vybavenosti lidským kapitálem v oblastech výzkumu a vývoje, know-how ke zvládnutí nových technologií pracovníky, řízení a organizace výroby a prodeje
 - o Zlepšení institucionálního systému hostitelské země (z hlediska efektivnosti a kompetitivnosti trhů, ochrany a vynutitelnosti vlastnických práv, funkcí veřejné administrativy atd.)
- Záporné efekty:
 - o Nepřátelské převzetí firmy s cílem odstranit domácí konkurenci
 - o Pokles konkurenceschopnosti domácích firem a růst nezaměstnanosti
 - o Vytěsňování a likvidace domácích konkurentů rozvojem výroby ve firmách se zahraničním kapitálem
 - o Zvyšování dovozu materiálu a polotovarů, a tím likvidace domácích dodavatelů těchto komodit.

2.3. Dopady PZI

Při vývozu kapitálu do zahraniční ekonomiky chtějí investoři vydělávat na specifických podmínkách dané národní ekonomiky, do které je tento kapitál investován. Tímto může investor získat např. přístup k levné pracovní síle, půdě, nebo tak proniknout na cizí trh „zevnitř“. Významným důvodem je také úspora nákladů, jako clo, dopravné, atd. Ekonomický přínos pro investora je tedy definován jako poměr zisku a investičního rizika. Tento vztah potom usměrňuje mezinárodní pohyb kapitálu (Kunešová, 2006). Autorka dále uvádí, že PZI nepřináší výhody pouze investorovi, ale také hostitelské zemi. Tyto pozitivní efekty na domácí ekonomiku uvádí také agentura CzechInvest (2016).

2.3.1. Vztah PZI a zaměstnanosti

PZI jsou významným zdrojem tvorby pracovních míst. To je myšleno nejen přímo u příchozích investorů, ale také u domácích firem, které od těchto investorů získávají zakázky. Wokoun (2010) uvádí, že nová pracovní místa vyvolávají především investice na zelené louce (tzv. green fields). Kunešová (2006) k tomu však dodává, že „Přínos PZI z hlediska zaměstnanosti v krátkém období je problematický. V daném regionu jsou vytvořena nová pracovní místa, ale efektivnější technologie vedou k růstu nezaměstnanosti“. Navíc v případě odchodu velké nadnárodní společnosti může dojít k významnému zvýšení podílu nezaměstnanosti v daném regionu. Dalším faktem je, že na tvorbu nových pracovních míst zahraničním investorům významnými částkami přispívá stát. Tak se může stát, že významná investice v jednom regionu může být provázena dezinvesticí nebo zánikem firmy v regionu jiném. Např. když se v letech 1997 až 2003 zaměstnanost pod zahraniční kontrolou zvýšila o 220 %, bylo toto provázeno poklesem zaměstnanosti v domácích firmách na cca 57 %, a to se nakonec projevilo zvýšením nezaměstnanosti o více než 140 tisíc osob. Toto může být způsobeno na jednu stranu větší efektivitou zahraničních firem, nebo také nerovnoměrným rozdělením PZI do regionů (Dobrylovský-Löster, 2008).

2.3.2. PZI a produktivita práce

Jako další pozitivní efekt CzechInvest (2016) uvádí růst produktivity práce. Podniky vlastněné zahraničním kapitálem dosahují vyšší produktivity na jednoho pracovního, než podniky domácí. To je způsobeno přílivem nových technologií a manažerských

know-how, které umožní efektivnější fungování podniku. Nepřímo tak může dojít i ke zvýšení produktivity celého oboru, neboť domácí firmy postupně přebírají toto zahraniční know-how. PZI mohou také pomoci menším domácím subjektům zapojit se do globálního produkčního řetězce a získat tak větší zakázky. Dochází tedy ke zvyšování globální konkurenceschopnosti národní ekonomiky. I zde ale může nastat negativní jev, a sice vznik duální ekonomiky, kdy vedle sebe existují prosperující společnosti se zahraničním kapitálem a na druhé straně živořící domácí firmy (Wokoun, 2010).

2.3.3. PZI a platební bilance

Z makroekonomického hlediska přispívají zahraniční firmy vzhledem ke své exportní orientaci ke zlepšování platební bilance, a tím i zvýšení tempa hospodářského růstu. Tyto kladné efekty však nemusí vždy nastat. Často může docházet ke konkurenčním střetům mezi silnými zahraničními investory a slabšími domácími subjekty. Investoři totiž nevstupují do země s cílem podpořit národní ekonomiku, ale za vidinou zisku. Nemůžeme tedy předpokládat, že zájem potenciálních investorů se vždy kryje s ekonomickými zájmy dané země. Investor do projektu (investice) vstupuje tehdy, bude-li pro něj zisková. V ekonomicky slabých zemích tedy může vlivem PZI docházet k restrukturalizaci ekonomiky a k (dočasnému) zhoršení ekonomické situace (Kunešová, 2006). PZI mohou mít na obchodní bilanci protikladné účinky. V krátkodobém horizontu se negativně projevuje dovoz strojů a zařízení do nových firem (především investice na zelené louce). V dlouhodobém hledisku by měla ale převážet pozitiva. Jak již bylo uvedeno, je to dáno vývozní orientací podniků pod zahraničním vedením (Dobrylovský-Löster, 2008).

2.3.4. PZI a technologický transfer

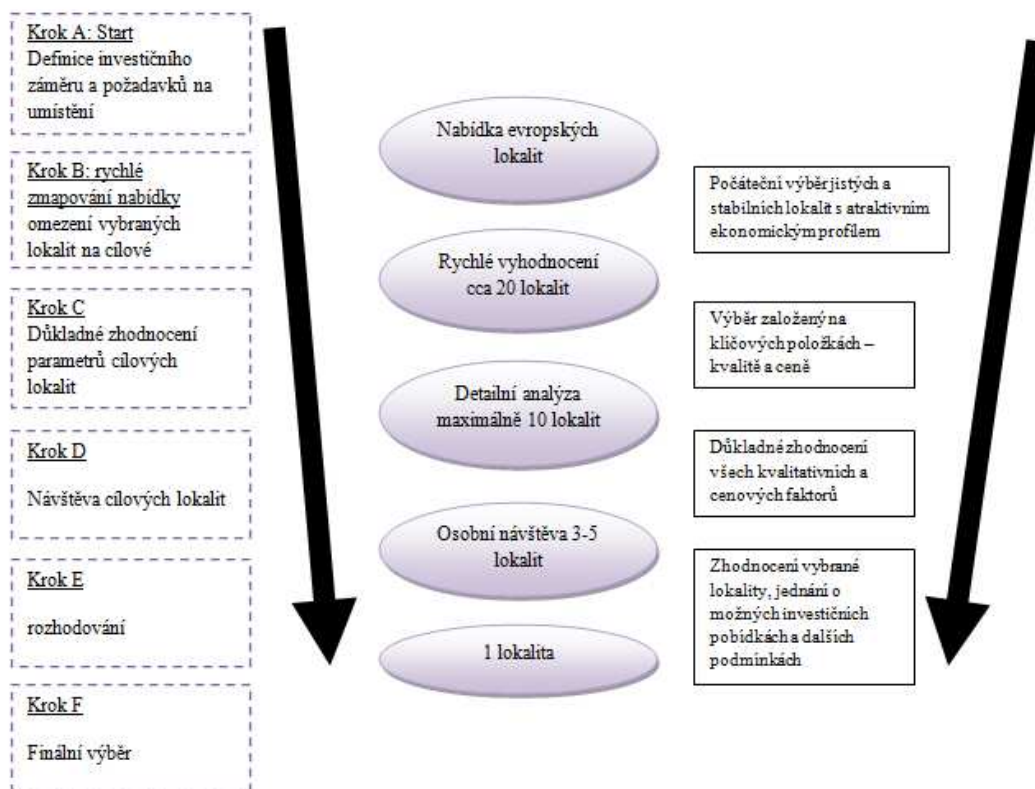
PZI můžeme rozdělit na ty, které know-how využívají a ty, které know-how vytvářejí. Díky příslušnosti tuzemské dceřiné společnosti může tato využívat přístup k patentům, inovacím atd. Na druhou stranu, velké firmy soustřeďují svůj výzkum a vývoj do domovské země společnosti, což může vyvolat tendenci na snižování výdajů na domácí vývoj a výzkum (Wokoun, 2010). Dle Srholce (2004) můžeme nejvýraznější technologický transfer najít u investic typu market-seeking a to např. v podobě poradenských služeb, logistických nebo dopravních sítí.

2.4. Význam atraktivity území pro lokalizaci PZI

Rozhodujícími atributy, podle kterých investor vybírá území vhodné pro investování, jsou především tržní atributy. K získání konkurenční výhody a tedy přilákání investora je zapotřebí znát a předvídat požadavky firem, o jejichž získání regiony mezi sebou soupeří. Klíčem k úspěchu je tedy nalezení konkurenční výhody a přidané hodnoty regionu, která může být nabídnuta jiným regionům jako základ pro spolupráci. Velmi důležitá je také celková atraktivita regionu (Pavlík, 2014).

Před vybráním samotné lokality provádí investor analýzu jednotlivých lokalizačních faktorů, která začíná na nadnárodní úrovni. Analýzou vhodného prostředí se zabývá např. nizozemská společnost Buck Consultants International. Schéma výběru vhodné lokality dle postupu této společnosti vypadá následovně:

Obrázek 1 Schéma procesu výběru lokality

Zdroj: Buck Consultants International: *Location strategy and site selection* [online]. [cit. 2016-02-13].
Dostupné z: <http://bciglobal.com/services.asp?cat=24002&dc=26088>

O tom, že je důležité být pro potenciální investory přitažlivou zemí (regionem), není vůbec pochyb. Evropa obecně je pro investory považována za atraktivní a vhodnou pro realizaci investic. Agentura CzechInvest uvádí, že přímé zahraniční investice byly v Evropě rekordní v roce 2013. Toto vyplývá z průzkumu atraktivnosti Evropy pro zahraniční investory (European Attractiveness Survey). V tomto roce bylo zahájeno celkem 3 955 investičních projektů, díky kterým vzniklo 166 343 pracovních míst. Mezi hlavní příjemce zahraničních investic patří Velká Británie a Německo. Z výzkumu dále vyplývá, že ačkoliv atraktivnost České republiky klesá, stále se drží v TOP 15 investorsky nejatraktivnějších zemí. Dokonce ČR obsadila 3. místo v počtu investičních projektů v automobilovém průmyslu. Největším investorem v Evropě se stalo USA, avšak stále roste počet investic ze zemí skupiny BRIC (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika). V následující tabulce jsou pro názornost uvedeny PZI zemí TOP 10.

Tabulka 2 PZI zemí TOP 10 EU v letech 2005-2014

(v mld Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgie	5 598	-606	5 480	-2 058	25 809	-23 401	8 895	24 011	7 179	12 113
Dánsko	1 138	-864	4 586	1 725	370	753	-313	289	162	611
Francie	9 257	6 044	1 103	19 853	10 671	-9 982	-3 794	-1 242	20 338	23 363
Německo	38 770	43 522	24 472	9 221	-17 641	26 627	32 419	24 135	-59 114	81 047
Velká Británie	1 396	5 936	-10 841	-12 099	-7 860	31 962	15 704	-31 412	8 670	1 469
Itálie	-644	-1 032	1 133	6 537	-949	523	69	994	-1 102	3 593
Nizozemí	22 035	-9 698	45 008	17 559	-10 556	37 906	-35 768	99 575	20 926	-75 129
Rakousko	14 968	22 568	22 306	36 444	14 121	35 267	14 781	10 474	25 994	710
Švédsko	11 871	-4 363	6 891	-1 938	-2 752	4 052	-904	-295	3 435	2 152
Švýcarsko	2 024	12 009	19 671	14 377	3 047	-10 656	7 662	367	16 260	-1 922

Zdroj: Česká národní banka: Přímé zahraniční investice [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/. Vlastní zpracování, 2016

Investiční atraktivita ČR sice klesá, ale nejedná se o nijak zásadní propad. V roce 2013 bylo sjednáno 60 PZI, což je pouze o 4 méně než v roce 2012. Největším lákadlem pro zahraniční investory je u nás automobilový průmysl, kde bylo sjednáno 19 projektů z 60. Mezi nejvýznamnější investory patří především Německo, dále Spojené státy a Japonsko. V ČR investice nejčastěji směřují do Jihomoravského, Moravskoslezského a Středočeského kraje.

Jak již bylo uvedeno, v České republice se nejvíce investovalo do automobilového průmyslu. Ve srovnání s Evropou jako celkem, je pro investory Evropa lákavá

z hlediska jiných odvětví. V Evropě celkově jsou na prvním místě investic dle sektorů softwarové služby a ekonomické služby. Dalším významným odvětvím je také ale farmaceutický průmysl a vědecký výzkum. V tabulce č. 3 níže jsou uvedena vybraná odvětví a hodnoty PZI za celou EU.

Tabulka 3 PZI dle odvětví (za celou EU)

(v mil Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Peněžnictví a pojišťovnictví	54 144	14 066	46 842	51 217	58 057	30 659	-2 481	51 627	153 921	37 398
Zdravotnictví	393	187	123	273	481	-1 074	493	736	-461	136
Doprava a telekomunikace	138 318	-2 722	15 522	-8 497	-20 088	18 188	7 725	50 975	-26 827	-4 694
Stavebnictví	2 189	3 218	716	-930	872	3 000	-925	-3 085	-8 399	3 140
Obchod, hotelnictví	8 597	29 283	25 548	4 001	9 846	39 174	6 768	21 035	-25 239	929

Zdroj: Česká národní banka: Přímé zahraniční investice [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/. Vlastní zpracování.

Z výzkumu agentury EY vyplynulo, že významný podíl na investiční atraktivnosti země má její metropole. Důkazem je např. Londýn, kde bylo v roce 2013 zahájeno 380 investičních projektů. Dále jsou důležitá německá průmyslová centra, jako je Düsseldorf nebo Darmstadt. Jako nejrychleji rostoucí evropskou investiční destinací byly ale označeny Helsinky. Naopak investiční atraktivnost klesá u měst jako např. Paříž, Barcelona nebo Dublin. Praha se v hodnocení umístila na 8. – 12. místě (czechinvest.org, 2014).

3. Ekonomické teorie a lokalizační faktory

Výběr vhodné lokality je pro podnik důležitým a mnohdy obtížným rozhodnutím. Vhodná lokalita může totiž rozhodovat o ziskovosti podniku. Při výběru lokality tedy hraje roli např. politická situace v zemi, dopravní dostupnost, či klimatické podmínky. Z hlediska regionu ovlivňuje struktura lokalizovaných firem nejen ekonomickou výkonnost daného území, ale také socio-demografické faktory (životní úroveň atd.). Základem všech lokalizačních teorií je hledání faktorů lokalizace. Ty lze členit dle velkého množství hledisek, které jsou popsány dále v kapitole 3.1.

3.1. Lokalizační faktory

Wokoun (2010) uvádí, že při rozhodování o volbě lokality PZI vstupuje přímo, či nepřímo celá řada faktorů. Klasifikaci lokalizačních faktorů se věnovalo velké množství autorů. Ploeg (2009) jako faktor pro přilákání PZI uvedl důležitost středně velkých měst. Tyto města jsou pro investory atraktivní kvůli jejich dobré dostupnosti, zejména v rámci odbytového trhu. Ve velkých městech bývá problém se znečištěním, špatnou dopravní dostupností, či jiné negativní aglomerační efekty. Stejný autor také zdůrazňuje význam kvality institucí. Důležitá je např. legislativa dané země, způsob fungování byrokracie a celého finančního systému atd. Zároveň se sleduje situace také v okolních regionech (státech), regiony si tedy nejsou navzájem konkurenční, ale spíše v komplementárním postavení.

Fallon a Cook (2010) uvádějí, že lokalizace PZI je založena na průzkumu trhu, nákladové efektivity a na veřejných intervencích. Pelegrín a Bolancé (2008) zase zdůrazňují význam aglomeračních úspor.

Důležitým faktorem je také Ploegem (2009) zmíněná kvalitní dopravní infrastruktura. Dále také stabilní politické prostředí (to především v méně rozvinutých ekonomikách), či otázka korupce. Korupce je negativní faktor, který poškozují obchod, vede k neefektivnímu hospodaření se zdroji a podlamuje rozvoj (Žák, 2002).

Odlišné členění lokalizačních faktorů PZI používá Machková (2003). Ta lokalizační koeficienty člení na:

- marketingové,
- obchodně – politické,
- nákladové,
- ovlivňující investiční klima.

V tranzitních ekonomikách jsou lokalizační faktory tradičním tématem analýz PZI a existuje celá řada odhadů významu jednotlivých faktorů na makroekonomické i odvětvové úrovni (Srholec, 2004).

Významným českým autorem věnujícím se lokalizačním faktorům je Dvořáček (2006). Ten lokalizační faktory člení na:

- mikroekonomické,
- makroekonomické.

Mikroekonomické

- a) lidské zdroje – jsou strategickým faktorem společností a efektivita jejich využití ovlivňuje pravděpodobnost vytvoření konkurenčních výhod a jejich udržení. Toky PZI jsou tedy ovlivňovány jejich strukturou, kvalifikací, cenou či jazykovou vybaveností.
- b) výzkum a vývoj – podstatné jsou zde především inovace. Inovace je možno považovat za zapojení nových znalostí do ekonomické aktivity. Samotná inovace je závislá na výsledcích technického pokroku, či nových kombinací existujících technologií atd.

Makroekonomické

Při hodnocení ekonomické stability investor zvažuje např. hrubý domácí produkt (HDP), míru inflace, míru nezaměstnanosti či daňové podmínky. Můžeme tvrdit, že čím více je HDP rostoucí, tím větší je potenciál pro uplatnění výrobků a služeb. Daňové podmínky ovlivňují toky PZI. Investoři posuzují nejen sazbu zdanění, ale sledují i

vymezení základu daně. Státy se naopak snaží lákat investory na poskytování daňových úlev či přímých dotací.

- a) ekonomická stabilita – sleduje se především vývoj HDP, inflace, míry nezaměstnanosti a daňové podmínky v zemi
- b) legislativa – usměrňuje obecné podmínky pro podnikání, zajišťuje ochranu investic, velmi důležitá je také činnost soudů, průhlednost trhu atd.
- c) dopravní infrastruktura – investora zajímá především hustota dopravní sítě. Zde záleží také na stavu dopravní infrastruktury a na výši poplatků za jejich používání.
- d) míra korupce – míra korupce se vyjadřuje prostřednictvím indexu vnímání korupce, který každý rok zveřejňuje společnost Transparency International a patří k nejvíce populárním ukazatelům pro měření kvality podnikatelského prostředí.
- e) investiční pobídky – tvoří jeden z významných nástrojů hospodářské politiky. Rozsah investičních pobídek se liší v závislosti na vyspělosti země a strategii.

3.2. Ekonomické teorie související s PZI

Dle Wokouna (2010) jako milník v problematice lokalizace můžeme označit vytvoření prvních lokalizačních teorií. Lokalizační teorie jsou označovány jako předchůdce teorií regionálního rozvoje. Ty vycházejí z neoklasických základů ekonomiky, jejichž předpokladem je dokonalá konkurence a absence bariér v prostoru (Krejčí, 2010).

3.2.1. Lokalizace firmy

Mezi první lokalizační teorie patří Model lokalizace zemědělských aktivit (J. H. von Thünen) a Model průmyslové lokalizace (A. Weber). Obě jsou založeny na předpokladech dokonalé konkurence. V nynějších podmínkách není dokonalá konkurence možná, v době vzniku teorií však byly historické okolnosti jiné. Strukturu hospodářství tvořili malí výrobci, kteří jako jednotlivci nebyli schopni ovlivnit tržní cenu. Neexistovaly složité technologie a výrobky tak byly jednoduché a velmi podobné (homogenita produkce). Teorie tedy vycházejí z předpokladu, že producent nemá vliv na poptávku a tak ceny nevstupují do rozhodování podnikatele a v rozhodování o lokalizaci nehrají žádnou roli. Lokalizace je zde dána pouze minimalizací nákladů,

konkrétně minimalizací dopravních nákladů (Wokoun, 2010). Model Lokalizace zemědělských aktivit je založen na principu, kdy je trh ohraničený a má jen jedno centrum. Ve von Thünenově pojetí tak vznikl systém soustředných kruhů, ve kterém se každý pás specializoval na určitý typ zemědělské aktivity podle náročnosti na přepravní náklady, hmotnostní náročnost a trvanlivost. Weberův Model průmyslové lokalizace vychází z předpokladu, že hlavními faktory lokalizace jsou dopravní náklady, náklady na pracovní sílu a aglomerační efekty (Krejčí, 2010). Na tyto teorie navazuje Alonsův model uspořádání města. Ten popisuje lokalizaci obyvatel s různými preferencemi. Lze sem také zařadit W. Isarda a jeho polarizační teorii, Löschův model tržních zón a také Hotellingův model (Wokoun, 2010).

3.2.2. Teorie lokalizace služeb

Nejvýznamnější lokalizační teorií je teorie W. Christallera Teorie centrálních míst. Dle teorie centrálních míst se malá sídla specializují na omezený počet druhů služeb. Všechny ostatní služby jsou soustředěny v blízkých střediscích. Velká vzdálenost by znamenala velké finanční a časové náklady, které by v konečném důsledku zvýšily cenu kupované služby. Díky rozvoji individuální automobilové dopravy, lze však sledovat určité změny. Obyvatelé už nemíří pouze do nejbližšího vyššího střediska, ale do střediska třetího řádu. Druhou teorií je zde Teorie mýtotočivých a městoobslužných služeb W. Sombarta. Tato teorie člení města na města vnitřně-orientovaná (soustředící se na město-obslužné služby) a města vně-orientovaná (poskytující rovnoměrně komplexní služby)(Krejčí, 2010).

3.2.3. Polarizační teorie

Za zakladatele polarizačních teorií je považován F. Perroux a jeho Teorie růstových pólů. Perroux za póly růstu určil silné hospodářské jednotky v růstových odvětvích, které charakterizuje silná pozice na trhu a rychlý ekonomický růst (Krejčí, 2010). Na něj navazují G. Myrdal a A. O. Hirschman s teorií regionální polarizace. Zde je jako pól růstu označen silně rostoucí region či lokalita.

3.2.4. Heuristika

Heuristika popisuje lokalizační proces jako algoritmus, u kterého nehledáme optimální řešení, ale je třeba najít akceptovatelné řešení. Důvody pro uplatnění heuristického

hlediska jsou zejména ekonomické, a to hlavně v případech, kdy optimalizační výpočet vyžaduje vysoké náklady na informace, čas a zdroje a je tak kompenzována ztráta daná odchylkou od optima (Wokoun, 2010).

3.2.5. Lokalizace nadnárodních korporací

Významnou teorií pro posun v pochopení problematiky lokalizace mezinárodních korporací je Teorie výrobních cyklů R. Vernona. Hlavní myšlenkou teorie je, že každý region může být jinak vhodný pro výrobu určitého produktu v závislosti na jeho životním cyklu. Např. v počátečních fázích, které jsou náročné na výzkum, bude výroba soustředěna do vyspělých regionů, naopak v pozdějších fázích se výroba přesunuje do regionů s nižšími náklady na práci (Krejčí, 2010). V teorii lokalizaci nadnárodních korporací jsou velmi významné také klastry, těm se věnoval A. Marshall. V klastrech mají firmy snadnější přístup při hledání obchodních partnerů, financí atd. Samotnou lokalizací v klastru se zvyšuje prestiž firmy. Klastry začaly být zakládány z důvodu spolupráce mezi podniky a získání tak určitých výhod před konkurencí. Zakladatel Nové ekonomické geografie P. Krugman implementoval makroekonomické poznatky do lokalizační teorie nadnárodních korporací. Dle něj se díky mezinárodnímu obchodu může každý producent soustředit na výrobu úzkého typu produktů v dostatečném objemu a realizovat tak úspory z rozsahu.

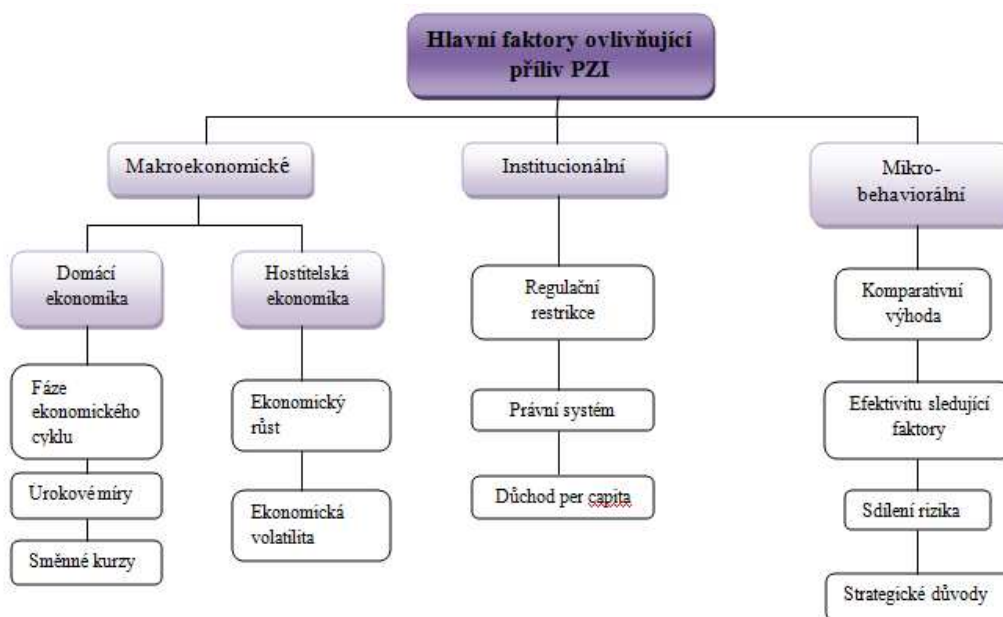
3.2.6. Teorie ziskových cyklů

Teorie ziskových cyklů, kterou vytvořila Ann Roell Markusen v roce 1986, je určitou modifikací teorií výrobních cyklů. Dle Markusen je prosperita regionu závislá na strategii velkých firem, které se snaží dosáhnout superzisků a které zde hrají klíčovou roli. Markusen rozlišuje 5 fází ziskového cyklu, a sice: *fáze nulových zisků*, *fáze superzisků*, *fáze normální zisků*, *fáze normálních „plus“ nebo normálních „mínus“ zisků*, *fáze ztráty*. V případě implikace této teorie na regionální politiku, navrhuje Markusen vytvořit sociálně spravedlivější společnosti. Dílčím opatřením by mělo být vytvoření nových mechanismů při rozhodování o soukromých investicích do výroby tak, aby se součástí rozhodování staly i společenské náklady s daným rozhodnutím.

4. Faktory ovlivňující příliv PZI

Determinanty a vlivem finančních přímých zahraničních investic na rozvíjející se ekonomiky se zabývali Herreo a Simón (2003). Následně určili 3 typy faktorů ovlivňujících příliv PZI. Rozdělení je znázorněno v diagramu č. 1.

Obrázek 2 Hlavní faktory ovlivňující příliv PZI

Zdroj: Herreo, A. G.; Simón, D. N.: *Determinants and Impact of Financial Sector FDI to Emerging Economies: A Home Country Perspective*, Banco de España, 2003.

4.1. Makroekonomické faktory

Makroekonomické determinanty se obecně člení do dvou hlavních skupin:

- push faktory neboli faktory působící ze strany domácí ekonomiky,
- pull faktory, to jsou ty faktory, které působí ze strany hostitelské ekonomiky.

„Push“ faktory

Fázi ekonomického cyklu byla v posledních letech věnována velká pozornost v literatuře o PZI, avšak různí autoři se úplně neshodují v jeho vlivu na PZI. Na jedné straně růst domácí země zvyšuje prosperitu firem a uvolňuje finanční omezení, kterým PZI mohou čelit. Na druhé straně, domácí produktivita kapitálu pozitivně koreluje s růstem země, expanze by tedy měla být spojena se zvýšením domácích výnosů, čímž se ale snižuje atraktivita PZI. Co se týče faktoru úrokové míry, existuje obecná shoda

v tom, že vysoká úroková míra v domácí ekonomice je překážkou pro PZI. Posledním push faktorem je směnný kurz (Herreo, Simón, 2003). V literatuře neexistuje přesná shoda vlivu tohoto faktoru na PZI. Např. bylo zjištěno, že zhodnocování yenu podporuje tok PZI japonských firem do zahraničí. Směnný kurz tedy může mít výrazný vliv na růst toků PZI (Blonigen, 1997).

Pull faktory

Ekonomický růst, který hostitelská země očekává, se zjistil být jako hnací síla mezinárodního bankovníctví. Další podobnou proměnnou je rozvoj finančního systému v hostitelské zemi. Focarelli a Pozzolo (2001) zjistili, že zahraniční banky preferují působit v zemích s relativně rozvinutým a ne příliš koncentrovaným finančním systémem. Ekonomická integrace mezi domácí a hostitelskou zemí také podporuje PZI. Některé makroekonomické faktory tedy mohou toky PZI negativně ovlivňovat.

4.2. Institucionální faktory

Existuje řada institucionálních faktorů, které mohou ovlivnit přímé zahraniční investice. Institucionální faktory můžeme také rozdělit na pull a push faktory. Jedním z důležitých push faktorů je existence domácích omezení bankovních operací v domácím prostředí. Co se týče pull faktorů, je důležitá otevřenost hostitelské země ke zřizování nových zahraničních poboček a dceřiných společností. Stejně tak jsou důležité daňové pobídky. Studie také ukazují, že banky dávají ziskání majetkových účastí v zemích, kde jsou buď regulační omezení velmi nízké, nebo je trh méně koncentrovaný. Dalším pull faktorem je právní systém, zejména ochrana práv věřitelů a kvalita konkurzního postupu (Herreo, Simón, 2003).

4.3. Mikro-behaviorální faktory

Komparativní výhoda

Studie, které testovaly mikro/ organizační teorie finančních přímých zahraničních investic se zaměřují na komparativní výhodu (jako hlavní informaci) a zhodnocení účinnosti hypotéz (viz dále) a mnohem méně na hypotézy sdílení rizik. Nejvíce testovanou hypotézou komparativních výhod jsou související informace, zejména motivace následování klienta. Mnoho autorů se zaměřuje na vztah mezi bilaterálním

obchodem a PZI. Z odborné literatury vyplývají dvě upozornění. Za prvé, nemusí platit hypotéza následování klienta, aby došlo k pozitivnímu vztahu mezi obchodem a finančními i nefinančními PZI. Za druhé, nejvíce z existujících důkazů odkazuje na finanční PZI do průmyslových zemí, kde je předpoklad chování „následování klienta“ o mnoho silnější. Na rozvíjejících se ekonomických trzích mohou být nefinanční PZI limitovány nedostatkem adekvátních finančních služeb v hostující zemi. Tedy, vstup zahraničních bank může být předpokladem pro nefinanční PZI, nikoliv důsledkem. Na společném základu, jako na komparativní výhodě, je zde i všeobecná shoda, že tyto proměnné hrají významnou roli v procesu rozhodování bank o investování do zahraničí (Herreo, Simón, 2003). Např. Galindo, Micco a Serra (2003) zjistili, že jak je předpokládáno, koloniální spojení a jazyková pomoc vysvětlují, proč banky volí pro rozšíření (export PZI) určité země a ne jiné.

Efektivitu sledující faktory

Co se týče efektivity, většina autorů se shoduje na tom, že velikost bank je významným determinantem v průběhu rozhodování bank o investování do zahraničí. Toto tvrzení je dále podpořeno také tím, že velikost hostující země nebo velikost jejího finančního systému jsou také důležité. Z toho vyplývá, že úspory z rozsahu mají stále větší a větší význam, mohou být motivem pro PZI (Herreo, Simón, 2003)

Sdílení rizika

Amihud, DeLong a Saunders (2002) prokázali nízkou korelaci mezi výnosy bank v průmyslových zemích. Geografická vzdálenost může být tedy klíčovým faktorem především finančních přímých zahraničních investic pro většinu zemí G7, vyjma USA. Důležitým faktorem je také přístup bank k riziku, které na sebe berou investováním do zahraničí. Bylo zjištěno, že např. italské banky s nízkým počátečním rizikem mají větší ziskovost a menší riziko když investují do zahraničí.

Strategické důvody

Blandon (2003) testoval hypotézu prvotního hybatele a zjistil, že banky s nejsilnějšími výhodami byly první, které vstoupily na španělský finanční trh.

5. Investiční pobídky¹

Investiční pobídkou se rozumí určitá specifická výhoda nabízená vládou dané země za účelem získání zahraniční investice. Žadatelem o investiční pobídku musí být podnikatelský subjekt definovaný dle Obchodního zákoníku (nyní Občanského zákoníku), který má oprávnění podnikat na území České republiky. Investiční pobídky jsou určeny pro podniky všech velikostí, avšak některé binární podmínky pro udělení určitých druhů podpor jsou nastaveny tak vysoko, že je malé podniky mohou jen obtížně splnit (investicnipobidky.cz, 2016).

5.1. Systém investičních pobídek v ČR

Legislativní rámec investičních pobídek v ČR

Legislativní úpravu investičních pobídek v ČR zajišťuje zákon č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách. Před přijetím tohoto zákona byly investiční pobídky upravovány na základě usnesení vlády č. 844/98 a č. 298/98 k návrhu o investičních pobídkách. Usnesení č. 298/98 určovalo podmínky pro udělení investiční pobídky, tou zde bylo, že investor byl povinen na tzv. „zelené louce“ proinvestovat minimálně 25 mil. USD. Tato hranice byla později usnesením 844/98 snížena na 10 mil. USD. Před rokem 2000 byly investiční pobídky udělovány v tzv. předzákonném režimu, a měly podobu:

- Bezúročných půjček na zřízení nových pracovních míst,
- Bezúročných půjček na školení nebo rekvalifikaci zaměstnanců,
- Účelových dotací na platbu daně z příjmu právnických osob,
- Dotací na zavedení nové výroby,
- Dotací na rozšíření či modernizaci výroby.

Podkladem pro rozhodování o udělení investiční pobídky byl tzv. záměr získat investiční pobídku. Nyní je základní úpravou investičních pobídek zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů a od doby jeho platnosti se hovoří o tzv. zákonném režimu (Wokoun, 2010).

¹ Kapitola volně zpracována dle: Kincl, 2003.

Mimo tento zákon, tvoří systém investičních pobídek i tyto další normy:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- Zákon č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti,
- Nařízení vlády č. 103/2002 Sb., o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci zaměstnanců v rámci investičních pobídek,
- Nařízení vlády č. 185/2002 Sb., kterým se stanoví seznam strojního zařízení tvořícího součást výrobní linky,
- Vyhláška ministerstva průmyslu a obchodu č. 108/2000 Sb., kterou se stanoví vzor tiskopisu určeného pro uplatnění záměru získat investiční pobídky,
- Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře.

Druhy investičních pobídek

V ČR může investor získat tyto druhy pobídek:

- i. Slevy na daních z příjmů,
- ii. Převod technicky vybaveného území ze strany obce za zvýhodněnou cenu,
- iii. Hmotnou podporu vytváření nových pracovních míst,
- iv. Hmotnou podporu rekvalifikace zaměstnanců,
- v. Převod pozemků evidovaných v katastru nemovitostí jako zemědělské pozemky a převod ostatních druhů pozemků.

Dvořáček (2006) uvádí, že nejčastější investiční pobídkou jsou různé daňové úlevy, zejm. úleva na dani z příjmu právnických osob. Snížením daňové zátěže může vláda stimulovat investiční aktivitu firem, což se také projeví ve zvýšení čisté ziskovosti investujících firem. Mezi nejpoužívanější změny u daně z příjmu Dvořáček řadí: daňové prázdny, investiční odpočty, změny v odpisech a snížení sazby.

K získání těchto nástrojů je dle zákona č. 72/2000 Sb., investor povinen splnit následující požadavky (všeobecné podmínky pro poskytnutí investiční pobídky):

- Zavedení nové výroby nebo rozšíření stávající výroby,
- Vynaložení prostředků do oborů zpracovatelského průmyslu,
- Pořízení strojního zařízení za tržní cenu určeného pro výrobní účely a vyrobeného ne více než 2 roky před pořízením,
- Šetrnost výroby, činností, procesů, stavby nebo zařízení k životnímu prostředí,
- Pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku nejméně v minimálních částkách stanovených zákonem o investičních pobídkách.

5.2. CzechInvest

CzechInvest je „výhradní organizace v České republice, u které může investor zaregistrovat svou žádost o investiční pobídky“ (czechinvest.org, 2016). CzechInvest je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. Jejím úkolem je posilovat konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a mnoho dalších. Zastřešuje celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu z prostředků EU i ze státního rozpočtu.

CzechInvest poskytuje tyto služby:

- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele
- implementace dotačních programů financovaných EU a státem
- formální poradenství k projektům
- správa databáze podnikatelských nemovitostí
- podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem
- pomoc při realizaci investičních projektů
- zprostředkování státní investiční podpory
- AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice, podpora při reinvesticích.

V roce 2004 vzniklo 13 regionálních kanceláří, čímž se rozšířila nabídka služeb CzechInvestu.

Průběh procesu poskytování investičních pobídek

Každý podnikatelský subjekt, který chce získat investiční pobídku, se nejdříve musí obrátit na agenturu CzechInvest. Ten zde stojí v roli tzv. „styčného důstojníka“ mezi investorem a zainteresovanými stranami. Hlavním úkolem CzechInvestu je lákání zahraničních investorů, z toho důvodu má CzechInvest množství zahraničních kanceláří, kde se snaží „nalákat“ zahraniční investory k investicím do České republiky. Tyto kanceláře slouží mimo jiné k tomu, aby potenciálního investora seznámil s podmínkami podnikání v ČR, s lokalitami, kde je nejvýhodnější investici umístit a také pomáhá investorům překonat administrativní omezení, které by je mohli od investice odradit.

Všichni investoři, kteří mají zájem získat investiční pobídku, musí poté agentuře CzechInvest předložit tzv. záměr získat investiční pobídku. Vzor tohoto záměru je uveden ve vyhlášce ministerstva průmyslu a obchodu č. 108/2000 Sb. a musí obsahovat tyto náležitosti:

- a) v případě právnické osoby: název, sídlo, identifikační číslo, jméno, pobyt a rodné číslo, či jinou identifikaci osoby, která je statutárním orgánem, nebo je členem statutárního orgánu; v případě organizační složky podniku zahraniční osoby její umístění, jméno a místo pobytu vedoucího této složky,
- b) v případě fyzické osoby: jméno, místo pobytu, datum narození, rodné číslo a identifikační číslo,
- c) plánovanou výši finančních prostředků určených na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro nejbližší 3 roky,
- d) předpokládány počáteční a konečný stav zaměstnanců, požadavky na jejich kvalifikaci, případně náklady na rekvalifikaci,
- e) označení katastrálního území, kde bude sídlo společnosti a území kde bude uskutečněna výstavba,
- f) požadavky na technické vybavení území,
- g) strojní zařízení určené pro investiční akci,
- h) bližší informace o předpokládané výstavbě nových budov, nebo o využití stávajících, či budov v nájmu,

- i) harmonogram investiční akce a předpokládaný termín zahájení výroby,
- j) požadované investiční pobídky, včetně předpokládané výše osvobození od cla,
- k) další údaje uvedené v příloze zákona.

Poté co agentura obdrží záměr investora, vypracuje k němu posudek. Do 30 dnů od obdržení záměru, předá tento záměr spolu s posudkem MPO, který je koordinátorem procesu k dalšímu řízení. CzechInvest v záměru posuzuje, zda z něj vyplývají skutečnosti potvrzující možnost investora splnit všeobecné a zvláštní podmínky. V případě kladného rozhodnutí, připojí k posudku návrh na poskytnutí konkrétních investičních pobídek, včetně jejich výše a podmínek uplatnění. V případě negativního rozhodnutí, připojí k posudku návrh na odmítnutí předloženého záměru.

Investor získává investiční pobídku až po souhlasu MPO. Rozhodnutí MPO ale musí předcházet souhlasy ministerstva financí a ministerstva práce a sociálních věcí s poskytnutím druhů pobídek, které mají tyto resorty v gesci. Ministerstvo životního prostředí nevydává souhlas, ale vyjadřuje se k tomu, zda je daný projekt šetrný k životnímu prostředí či nikoliv. Pokud jde o investiční pobídku formou převodu technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu, vyjadřuje svůj názor na udělení pobídky také obec, v jejímž katastrálním území má být projekt realizován. Posledním orgánem, který zasahuje do procesu o udělení investiční pobídky je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Jelikož investiční pobídky zakládají veřejnou podporu, musí MPO požádat ÚOHS o udělení výjimky z obecného zákazu veřejných podpor. Jakmile MPO obdrží souhlasy, vyjádření, včetně rozhodnutí ÚOHS, vydá nabídku na poskytnutí investiční pobídky, kterou prostřednictvím CzechInvestu zašle žadateli o vydání investiční pobídky. Pokud investor s nabídkou souhlasí, může předložit ve lhůtě 6 měsíců žádost o příslib investičních pobídek. Uvedená doba 6 měsíců je prekluzivní, tzv. že pokud ji nedodrží, je potřeba celý proces zopakovat. Pokud investorovi ale nabídka nevyhovuje, nemusí jí přijmout. Pokud bude nabídka přijata, vydá MPO rozhodnutí o příslibu investičních pobídek. Kopii tohoto rozhodnutí dále zašle MF, MPSV, ÚOHS, místně příslušnému správci daně a obci.

6. Vývoj PZI v České republice

Na počátku 90. let byla většina přímých zahraničních investic směřujících do ČR realizována jako nákup státních podílů velkých společností, investice směřovaly do zavedených výrobních a do rozšiřování montážních fází exportně zaměřených odvětví, především do zpracovatelského průmyslu. V posledním období zahraniční firmy investují stále častěji do oblastí s vysokou přidanou hodnotou (vývoj software, IT služby, call-centra, sdílená centra pro účetní a finanční operace atd.) (Wokoun, 2010).

Česká národní banka každý rok vydává přehled o přímých zahraničních investicích. Jedná se o podrobný statistický přehled, který je vytvořen v souladu s mezinárodními standardy OECD, Evropskou komisí a MMF. ČNB sleduje každý rok jak příliv PZI do České republiky, tak odliv, neboli množství PZI České republiky v zahraničí. PZI jsou zde dále rozděleny podle sektorů, odvětví a zemí, ze kterých PZI přichází. ČNB člení odvětví na 2 skupiny. První skupina je odvětví bez zpracovatelského průmyslu, kam řadí např. zemědělství, lesnictví, stavebnictví, pohostinství, peněžnictví, školství atd. Druhou skupinou je zpracovatelský průmysl, kam patří např. výroba potravin, zpracování tabáku, oděvní průmysl, chemický průmysl atd.

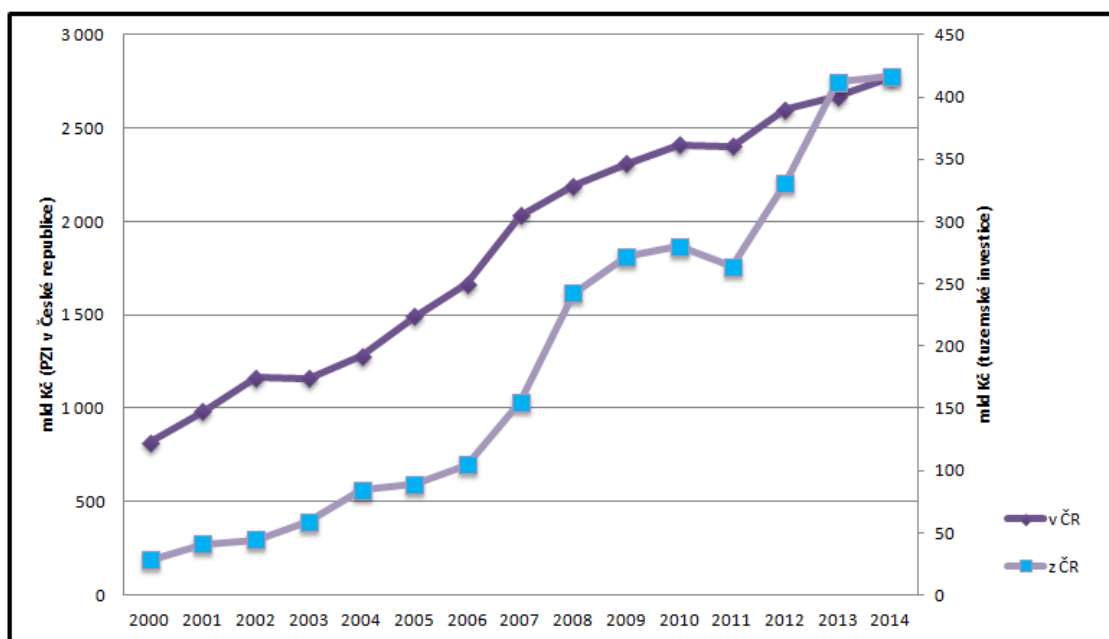
Jak bylo uvedeno v kapitole č. 5., do roku 1998 neměla Česká republika ucelený systém investičních pobídek, což velmi snižovalo její konkurenceschopnost. Od roku 1998 byly investiční pobídky upravovány usneseními vlády (usnesení č. 298/98 a usnesení č. 844/98), následně v roce 2000 vstoupil v platnost zákon o investičních pobídkách. O tom, že jsou investiční pobídky pro investory velmi významné, svědčí i fakt, že pouhý měsíc od zavedení investičních pobídek bylo na CzechInvestu podáno 111 žádostí od zahraničních investorů (Franc, Nezhyba, 2007). Z tohoto důvodu bude v následujícím textu využíváno dat od roku 2000.

Vývoj přímých zahraničních investic od roku 2000

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2., přímé zahraniční investice zahrnují nejen základní kapitál, ale také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

Na následujícím grafu je zachycen vztah mezi celkovými přímými zahraničními investicemi v České republice a investicemi České republiky v zahraničních společnostech (celkový stav investic v odvětvích národní ekonomiky).

Graf 1 Srovnání přímých zahraničních investic v České republice a investic tuzemských investorů v zahraničí

Zdroj: Česká národní banka: Přímé zahraniční investice [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html, vlastní zpracování 2016

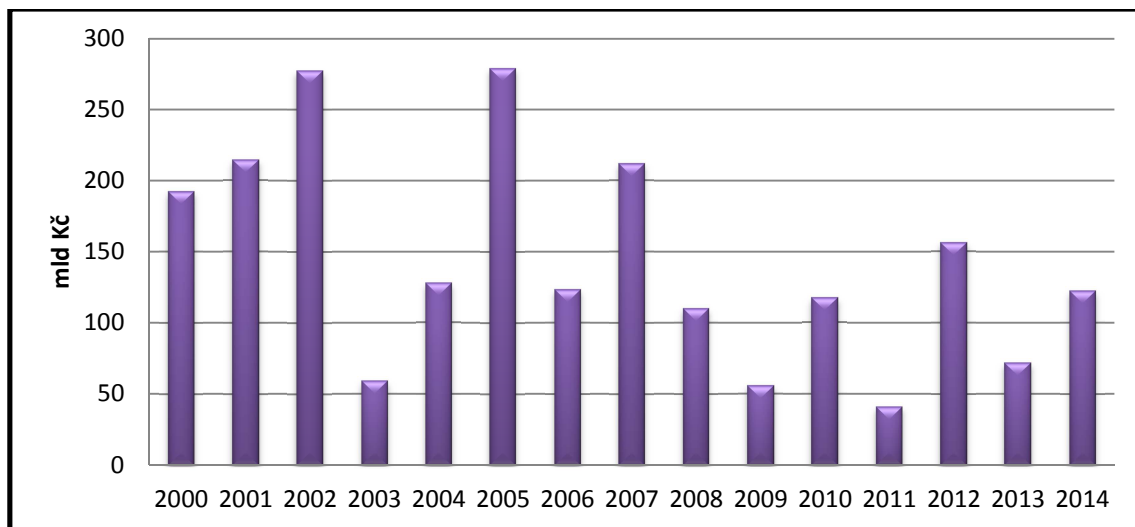
Z grafu vyplývá, že vývoj mezi investicemi ČR v zahraničí a investic v ČR není co do množství vyrovnaný. Investice České republiky v zahraničí mají sice rostoucí trend, ale svou výší se zdaleka nepřibližují investicím směřujícím do ČR, i když je vidět, že jejich vývojový trend je obdobný. Investice směřující do České republiky mají také rostoucí charakter, výjimkou jsou roky 2003 a 2011, kdy investice nepatrně klesly. Celkově od roku 2000 do roku 2013 se podíl přímých zahraničních investic v ČR zvedl o 1,85 bilionů Kč. Nejvyšší nárůst investic je zaznamenán z roku 2006 na rok 2007, a to o více než 350 mld. Kč. Naopak investice České republiky do zahraničí se od roku 2000 do roku 2013 zvýšily o 383 mld. Kč.

Na grafu č. 1 je první významný nárůst v rozmezí let 2000-2002. Meziroční růst mezi roky 1999 až 2000 byl o téměř o 190 mld. Kč. Na tento významný růst PZI v ČR měla vliv privatizace státních podílů v podnicích a zvláště v peněžních institucích (i když bylo zprivatizováno velké množství státních podniků, za „nejúspěšnější“ privatizaci je považována privatizace Škoda-Volkswagen).

Podle ČNB (2002), v roce 2000 téměř polovina celkového stavu zahraničních investic pocházela od cca 120 největších investorů. Celková zahraniční majtková účast je však tvořena přibližně 3 400 jednotkami. Ve stejném roce téměř 1/3 celkového objemu investic pocházela od investorů z Německa. V roce 2001 dochází k unikátnímu jevu, a sice k předstizení objemu investic do základního kapitálu hodnotou reinvestovaného zisku. Toto je způsobeno dokončením privatizace.

Roční výše PZI směřujících do ČR se v čase výrazně měnila, což je znázorněno na následujícím grafu č. 2.

Graf 2 Vývoj přílivu PZI do ČR

Zdroj: Česká národní banka: Přímé zahraniční investice [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html, vlastní zpracování 2016

Jak již bylo uvedeno výše, mezi roky 2000 – 2002 došlo k výraznému nárůstu podílu PZI v ČR. Tuto situaci dokládá i graf č. 2, kde je vidět, že investice směřující do ČR v roce 2002 byly druhé nejvyšší za celé sledované období. Tento nárůst podpořila významná investiční akce, a sice privatizace plynárenské společnosti Transgas, kterou

zakoupila německá společnost RWE za 134 mld. Kč (bbc.co.uk, 2001). Celkový objem investic v ČR byl reprezentován cca 3700 zahraničními společnostmi, což je o 300 více než v roce 2000. Ve zmíněném roce dosáhl příliv PZI do České republiky téměř 278 mld. Kč a celkový stav PZI v ČR se tak dostal na 1, 165 bilionů Kč. Privatizace tedy v těchto 3 letech (2000 – 2003) působila jako velké lákadlo pro zahraniční investory.

V roce 2002 největší část investic pocházela od evropských investorů. Z teritoriálního hlediska je největší příliv PZI zaznamenán z Německa, a sice zhruba 152 mld. Kč, což je více než polovina investic plynoucích do ČR v tomto roce. Další významnou zemí odkud se investovalo do ČR je Nizozemí, následované Rakouskem a Francií. Mimo evropské investory jsou významnými v tomto roce především USA a Francie.

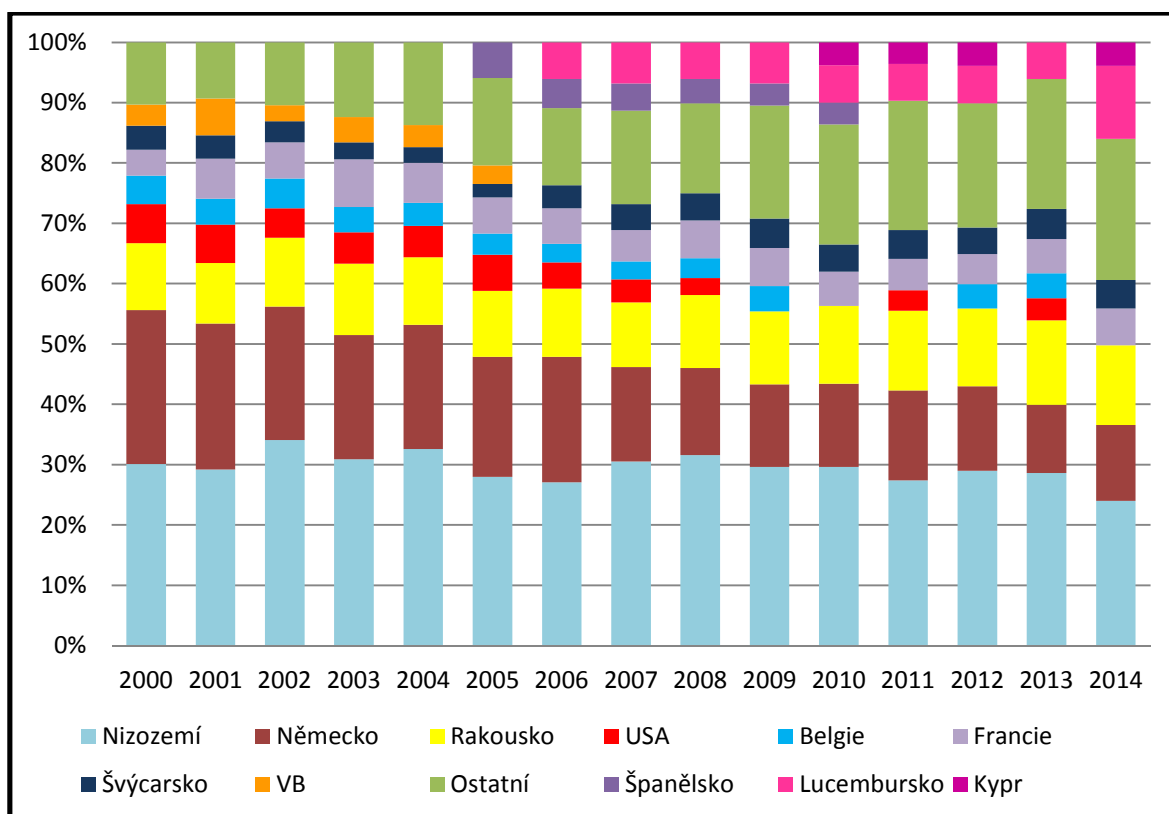
Ve stejném roce činil objem PZI České republiky v zahraničí 44,4 mld. Kč. Hlavním důvodem investic ČR do zahraničí je zajištění odbytu tuzemských společností v zahraničí a umístění volných finančních prostředků. Mezi země kam Česká republika nejvíce investovala, patří Slovensko, Lichtenštejnsko, Britské Panenské ostrovy a Kypr. Co se týče zahraničních investic v České republice, největší investice vykazuje sektor dopravy a komunikace (143 mld. Kč), a to 52 %. Dále sektor peněžnictví a pojišťovnictví (48 mld. Kč). Dalšími významnými sektory kam se investovalo, byl sektor s nemovitostmi, sektor obchodu či sektor výroby elektřiny a plynu. Ze zpracovatelského průmyslu jsou také významné investice do zpracování ropy.

V roce 2003 celkový stav investic v ČR, klesl „pouze“ o 3,7 mld. Kč, ale příliv PZI do ČR byl v tomto roce menší o 218 mld. Kč. Tento obrovský propad byl způsoben především recesí na světových trzích. Dalším důvodem propadu v tomto roce byl zpětný odkup akcií Eurotelu od zahraničního investora, tato akce způsobila také pokles podílu přímých zahraničních investic v odvětví dopravy a telekomunikací. Z hlediska investic ČR v zahraničí, se v tomto roce začínají výrazněji zakládat tzv. společnosti zvláštního určení (special purpose entities), které jsou zakládány pro řízení aktiv, nebo pro získávání finančních prostředků na zahraničních trzích (cnb.cz, 2005). V roce 2004 je opět zaznamenán růst, a to jak stavu celkového podílu přímých zahraničních investic, tak oproti roku 2003 je zde také větší příliv zahraničních investic. Stav PZI v České

republiky (jak odvětvová tak teritoriální struktura) se tedy výrazně nezměnil. Teritoriální struktura přímých zahraničních investic ČR v zahraničí naopak prodělala změny. Meziroční nárůst PZI České republiky v zahraničí vzrostl o 25 mld. Kč. Největší tuzemskou investicí v tomto roce byl vstup ČEZu do bulharské distribuční společnosti, díky tomuto se tak Bulharsko dostalo mezi největší příjemce PZI České republiky. Ostatní složení zemí zůstalo víceméně stejné (z velké části země s výhodným daňovým režimem), navíc se ale do popředí dostaly také investice směřující do Ruska.

Na následujícím grafu je zobrazen vývoj teritoriální struktury PZI v České republice za sledované období od roku 2000 do roku 2013. Jak je také dále popsáno, za celé sledované období jsou nejvýznamnějšími investorskými zeměmi Nizozemí, Německo, Rakousko a Francie. Od roku 2006 patří velký podíl také Lucembursku.

Graf 3 Vývoj teritoriální struktury PZI v České republice

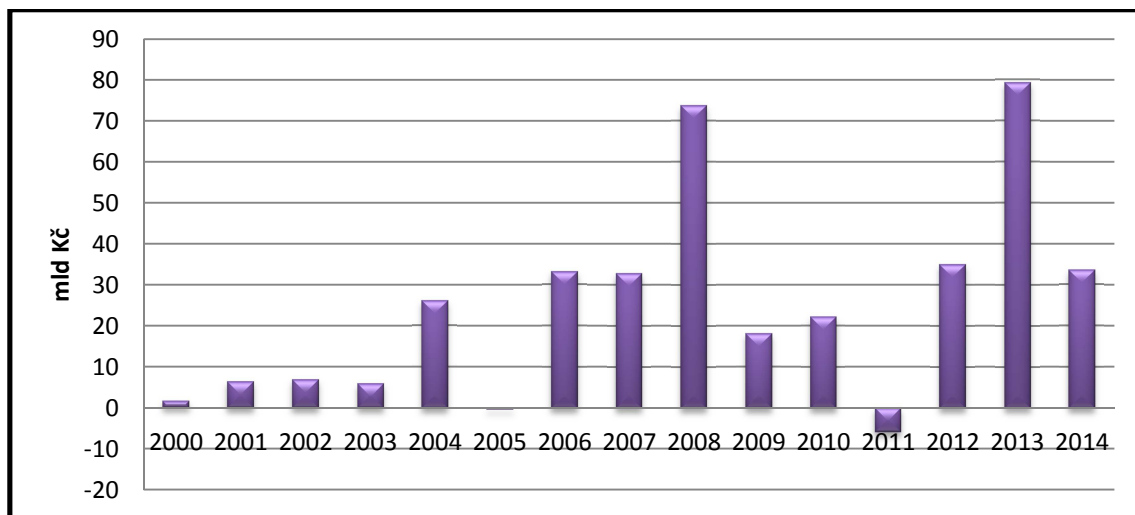
Zdroj: Česká národní banka: Přímé zahraniční investice [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html, vlastní zpracování 2016

Stav PZI v roce 2005 dosáhl 1, 491 bilionů Kč, což je meziroční růst o 211 mld. Kč. Dále oproti roku 2004 je v tomto roce také daleko výraznější příliv PZI do české ekonomiky, konkrétně v tomto roce byly PZI do ČR ve výši cca 279 mld. Kč (o 152 mld. Kč více než v minulém roce). Teritoriální struktura, odkud plynou investice je od roku 2000 stále téměř totožná, nejvýznamnějšími investory jsou Německo, Nizozemí, Rakousko a Francie. V roce 2006 dosáhl stav PZI v České republice 1, 666 bilionů Kč, avšak v příliv PZI do ČR nebyl tak výrazný jako v roce 2005. Mezi hlavní odvětví kam směřují investice do České republiky, patří peněžnictví a pojišťovnictví, odvětví nemovitostí a odvětví obchodu a oprav motorových vozidel. Investice České republiky směřují z části do stejných odvětví, ale navíc také do energetického odvětví. V roce 2007 přesáhl stav PZI v české ekonomice poprvé 2 biliony, což je o 365 mld. Kč více než v roce 2006. Teritoriální složení, tedy složení zahraničních investorů investujících do ČR je znázorněno na následujícím grafu. V roce 2007 nastala v USA finanční krize, která se rozšířila do jiných států a v roce 2008 ovlivnila celý svět. Jelikož jsou ale PZI projekty dlouhodobého charakteru, nebyly tak výrazně zasaženy krizí jako např. portfoliové investice (Gajdušková, 2010).

Teritoriální struktura investorů v roce 2008 je velmi podobná té z roku 2002. Mezi největší investory nadále patří Německo, Nizozemí, Rakousko, Lucembursko, Francie, Španělsko či USA. Na konci roku 2008 byl PZI v České republice 2, 189 bilionu Kč, což je o 157, 4 mld. Kč více než v loňském roce. ČNB (2010) uvádí, že příliv investičního kapitálu v tomto roce byl tvořen zejm. přijatými úvěry ze zahraničí, navyšováním kapitálu ve stávajících podnicích a novými investicemi menšího rozsahu. V odvětvové struktuře největší podíl investic putoval do peněžnictví a pojišťovnictví, odvětví nemovitostí a služeb a odvětví obchodu a oprav motorových vozidel. Za zmínku také stojí, že podíl investic ze zemí Evropské unie se zvýšil na 89,2 % a z Evropy celkově pochází téměř 94,5 % objemu zahraničních investic. V tomto roce zaznamenal velký nárůst také objem investic České republiky v zahraničí. Celkový stav investic ČR v zahraničí vzrostl na téměř 243 mld. Kč a celkově tento rok Česká republika investovala do zahraničí druhou největší částku za sledované období a to 73,8 mld. Kč. Vývoj celkového množství investic České republiky v zahraničí je již znázorněn na

grafu č. 1, na následujícím grafu č. 4 je zobrazen vývoj odlivu (tedy množství tuzemských akcí) investic České republiky do zahraničí v jednotlivých letech. Je patrné, že ČR nejvíce investovala do zahraničí v roce 2008 a v roce 2013.

Graf 4 Vývoj odlivu PZI ČR do zahraničí

Zdroj: Česká národní banka: *Přímé zahraniční investice [online]*. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html, vlastní zpracování 2016

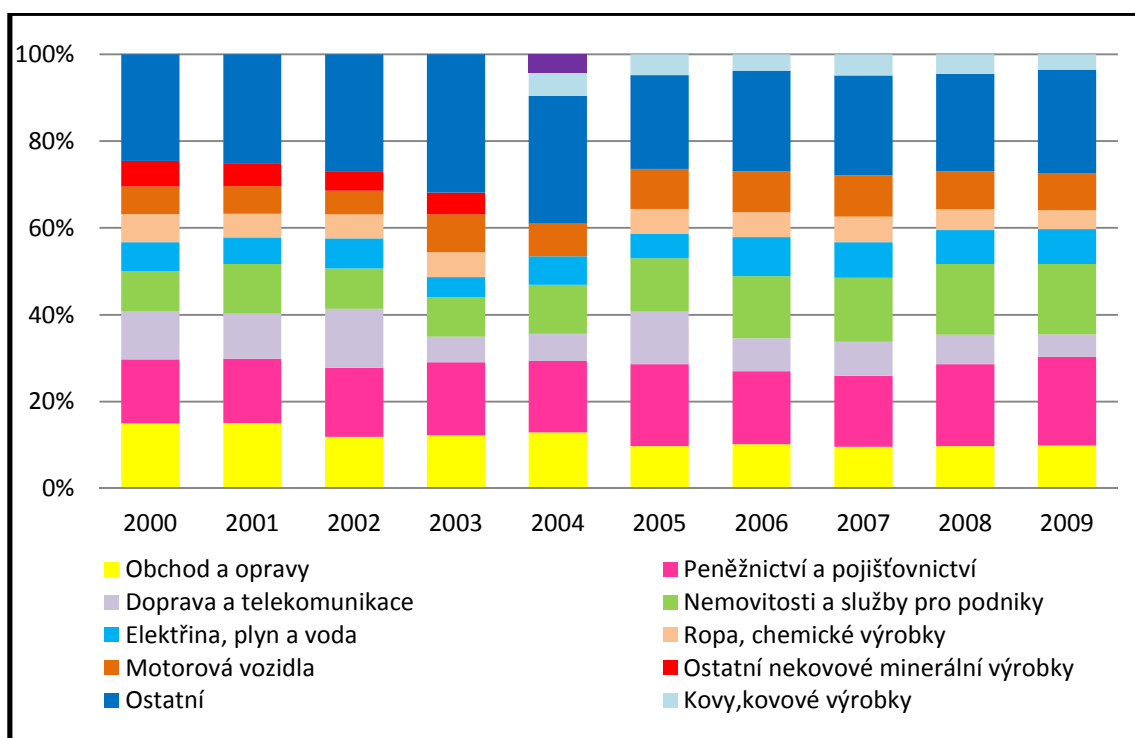
Celkový stav PZI v roce 2009 opět rostl a přesáhl 2,3 biliony Kč. Odvětvová i teritoriální struktura zůstává ve srovnání s minulým rokem stabilní. Přímé zahraniční investice ČR se také nijak výrazně nezměnily. V teritoriální struktuře investic však již není jednou z dominantních zemí Rusko, ale patří sem nyní Rumunsko. Rok 2010 je na tom, co se týče odvětvové a teritoriální struktury více méně stejně. Celkový stav PZI v ČR i v tomto roce rostl a dokonce do ČR směřovalo o 61 mld. Kč více než v loňském roce. Mezi hlavní odvětví, kam směřují investice zahraničních investorů, patří odvětví finančního zprostředkování, odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a odvětví výroby motorových vozidel. Hlavními investorskými zeměmi jsou Nizozemí, Německo, Rakousko, Lucembursko, Francie a Švýcarsko. Jinak je na tom rok 2011. Poprvé od roku 2003 celkový stav PZI v ČR nerostl, ale snížil se o 5 mld. Kč (ad graf č. 1), a také příliv přímých zahraničních investic do ČR byl v tomto roce nejnižší od roku 2000. Snížil se také podíl investic České republiky v zahraničí. Hlavní zaměření tuzemských investičních aktivit se postupně přesouvá od podniků s odbytovým a výrobně-odbytovým zaměřením do oblasti řízení zahraničních aktivit, poskytování finančních

služeb a optimalizace daňového zatížení. Rok 2012 je na tom o poznání lépe, celkový stav investic opět rostl a překonal dokonce hranici 2,6 bilionů Kč. Příliv PZI do ČR se v tomto roce zvedl o víc než o 115 mld. Kč. V odvětvové struktuře se i nadále drží s největšími podíly odvětví finančního zprostředkování, odvětví výroby motorových vozidel a činnosti v oblasti nemovitostí.

Z Evropy celkově pochází 92,6 % (mírný pokles od roku 2008) investic a mezi největší investory nepocházející z Evropy patří USA a Korejská republika. Struktura investic České republiky do zahraničí dle odvětvového členění zůstává totožná, v teritoriální struktuře se do zemí, kam putovaly výraznější investice, dostalo nyní také Irsko. Za zmínku stojí také to, že v roce 2012 byl vůbec největší odliv PZI do zahraničí a to téměř 80 mld. Kč. V roce 2013 se celkový stav PZI v České republice výrazně nezměnil a stále leží za hranicí 2,6 bilionů Kč. Příliv v tomto roce byl ale menší než v roce 2012. Odvětvová struktura zůstala stále stabilní, stejně jako teritoriální a zahraniční investice České republiky se v tomto roce dostali přes 411 mld. Kč.

Na následujících dvou grafech je zobrazen vývoj směřování PZI dle odvětvové struktury (do ČR). Tento vývoj byl kvůli změně klasifikaci odvětvových činností NACE rozdělen na 2 části, na vývoj do roku 2009 a od roku 2010.

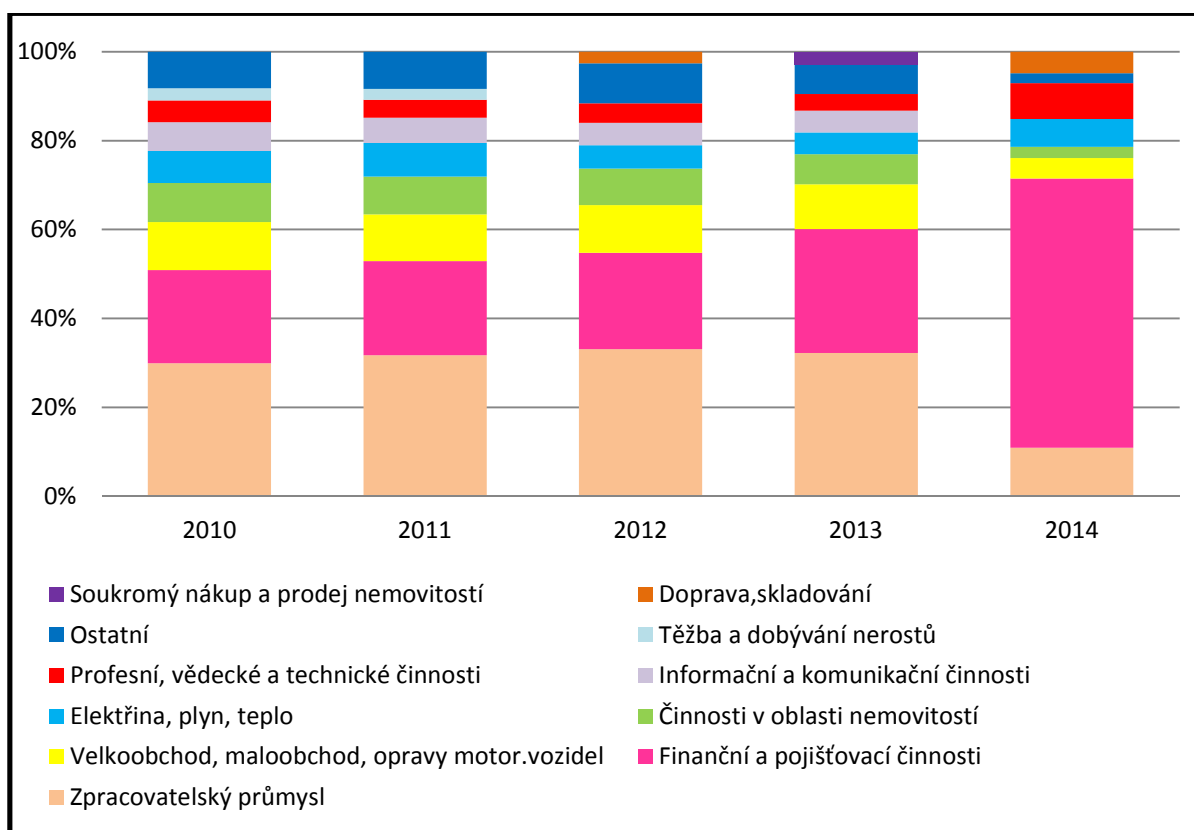
Graf 5 Vývoj odvětvové struktury PZI v České republice do roku 2009

Zdroj: Česká národní banka: *Přímé zahraniční investice [online]*. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html, vlastní zpracování 2016

Z odvětvové struktury jde vidět, že nejvíce se ve sledovaném období investovalo do odvětví Peněžnictví a pojišťovnictví. Zde je od roku 2000 do roku 2009 patrný nárůst. V roce 2000 tvořil podíl investic do peněžnictví a pojišťovnictví 14,7 %. V roce 2009 to bylo již 20,4 %. U dalšího výrazného odvětví Obchod a opravy naopak pozorujeme pokles podílu v čase, a to z 15 % na 9,9 %. Další výrazný pokles je vidět u odvětví Doprava a komunikace, kdy v roce 2002 byl podíl investic do tohoto odvětví dokonce 13,6 %, v roce 2009 je to jen 5,2 %. Nemovitosti a služby pro podniky je odvětvím pro investory také poměrně lákavým. Od roku 2000 se podíl investic do nemovitostí zvýšil o 7 % (z 9,2 % na 16,2 %). Ostatní odvětví se v čase vyvíjela víceméně stejně a žádné velké rozdíly zde nespátřujeme.

Graf 6 Vývoj odvětvové struktury PZI v České republice od roku 2010

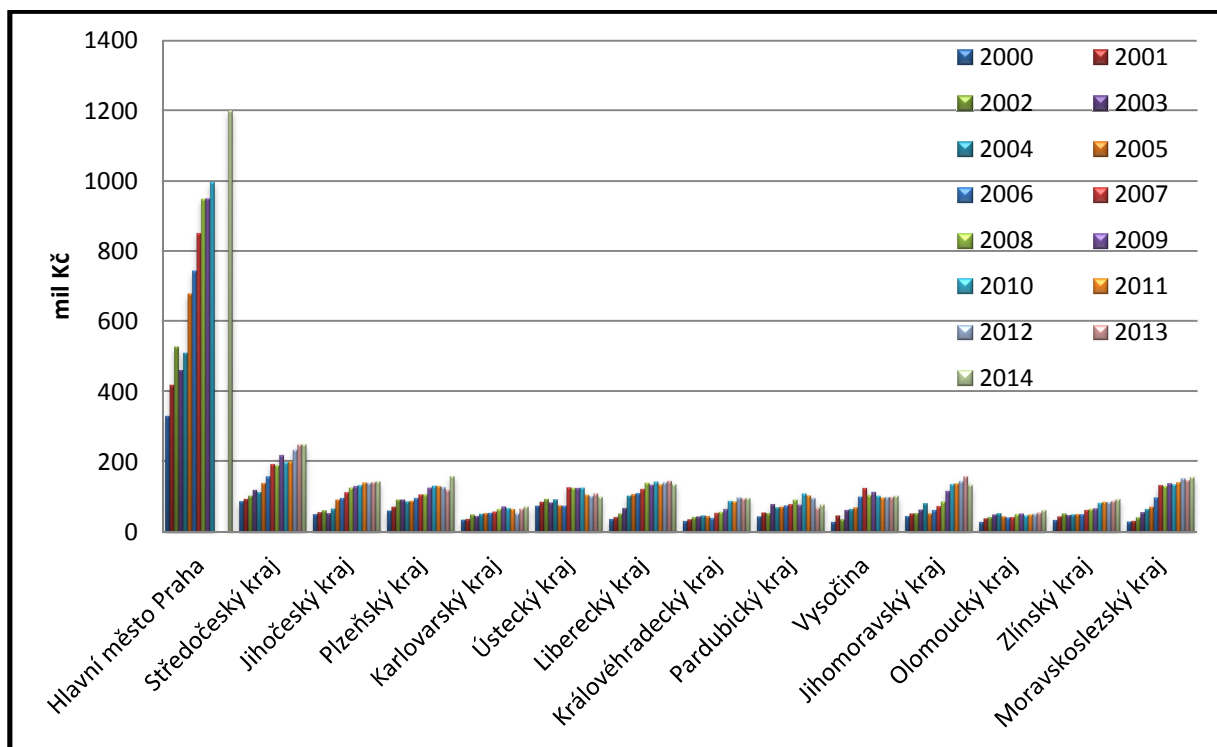

Nová klasifikace ekonomických činností CZ-NACE byla zavedena z toho důvodu, že měla zohlednit technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za poslední roky. CZ-NACE tedy slouží jako relevantnější klasifikace pro členění odvětví národního hospodářství a lépe odráží realitu. Dle klasifikace NACE je patrné, že odvětví, kde je nejvíce PZI je Zpracovatelský průmysl (v roce 2013 až 32,2%). Dalším výrazným odvětvím je stejně jako v minulých letech dle klasifikace OKEČ Finanční a pojišťovací činnosti. V roce 2010 tvořil podíl investic v tomto odvětví 21 %, v roce 2013 už 27,9 %. Odvětví Zpracovatelského průmyslu a Finanční a pojišťovací činnosti tedy společně tvoří zhruba 2/3 podílu na celkových zahraničních investicích v ČR. Ostatní odvětví se v čase příliš nemění. Odvětví informační a komunikační činnosti pokleslo z 6,5 % na 4,9 %. Mírný pokles je také zaznamenán o odvětví Elektřina, plyn, teplo.

Vývoj PZI v České republice z hlediska krajů

Na následujícím grafu č. 7 je zobrazen vývoj PZI přepočtený na 1000 obyvatel (v mil Kč) v jednotlivých krajích České republiky.

Graf 7 Vývoj PZI na 1000 obyvatel v jednotlivých krajích

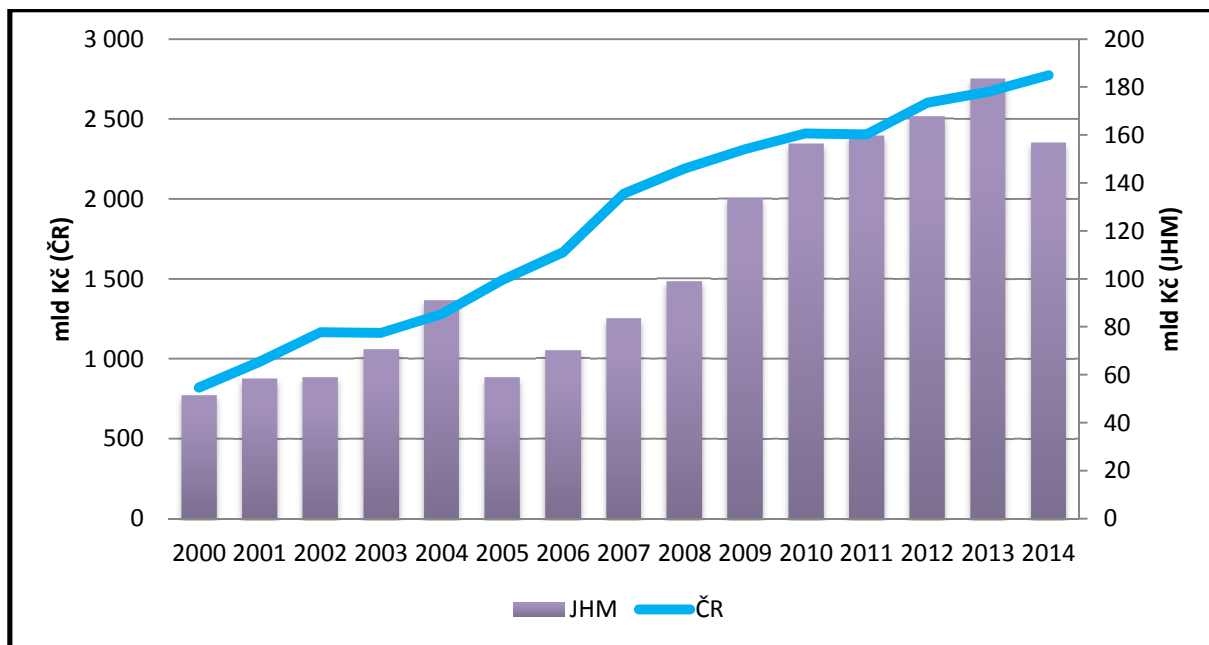

Zdroj: *Přímé zahraniční investice. Regionální informační servis [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/prime-zahranicni-investice/>, vlastní zpracování 2016*

Z grafu je patrné, že nejvyššího PZI na osobu dosahuje Hlavní město Praha, kde má vývoj také nejvíce rostoucí tendenci (to je způsobeno především atraktivitou hlavního města ČR). Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj jsou na tom se směrem vývoje podobně jako Praha (především Středočeský kraj byl v posledních letech pro investory velmi atraktivní, důkazem může být např. město Kolín, které bylo vybudováno díky umístění velkých výrobních závodů). Karlovarský a Olomoucký kraj vykazují ve sledovaném období stagnující tendenci. Krajem, kde v posledních letech PZI na osobu naopak klesají, je kraj Vysočina.

Jelikož bude dále pracováno s analýzou a daty Jihomoravského kraje, na následujícím grafu č. 8 je znázorněno porovnání vývoje celkového množství PZI v České republice a celkového množství PZI v Jihomoravském kraji.

Graf 8 Srovnání vývoje celkového množství PZI v ČR a v Jihomoravském kraji

Zdroj: *Přímé zahraniční investice. Regionální informační servis [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/prime-zahranicni-investice/>*

Z grafu č. 8 je vidět, že vývoj objemu PZI v ČR a v Jihomoravském kraji není ve všech letech totožný. Do roku 2004 vývoj Jihomoravského kraje kopíruje vývoj ČR (což může být ale způsobeno také dokončením procesu privatizace). V roce 2005 ale vývoj v Jihomoravském kraji má klesající tendenci, oproti ČR a i v dalších několika letech nedosahuje takového vývoje jako za celou Českou republiku.

7. Analýza Jihomoravského kraje

Kapitola 7 Analýza Jihomoravského kraje je zaměřená na analýzu hodnot, které byly vybrány jako charakteristiky výkonnosti kraje. Jsou jimi HDP, nezaměstnanost a průměrná mzda. Bude analyzován také počet ekonomických subjektů a investiční projekty realizované ve vybraném kraji.

7.1. Profil Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj je rozlohou 4. největší kraj a v počtu obyvatel se nachází na 3. místě. Krajským městem je Brno, dalšími významnými velkými městy jsou Břeclav, Znojmo, Vyškov, Hodonín a Blansko. Společně s krajem Vysočina tvoří jeden celek NUTS II. Jihomoravský kraj má výhodnou polohou z hlediska dopravy a zemědělství. Tradičním odvětvím v Jihomoravském kraji je strojírenství, o které mají zájem především zahraniční investoři. V minulosti patřilo mezi významná průmyslová odvětví také textilní a oděvní průmysl. V posledních letech roste na významu především odvětví elektrotechnického průmyslu, ale také biotechnologie a farmacie.

Obrázek 3 Jihomoravský kraj

Zdroj: www.czso.cz, 2016

Díky tomu, že v kraji leží město Brno, druhé největší město v České republice, které vykazuje obdobné charakteristiky jako hlavní město, Jihomoravský kraj se tak v žebříčku dostává na přední místa hodnocení krajů.

SWOT analýza Jihomoravského kraje (dle investičního zaměření) (czechinvest.cz, 2016; investicniweb.cz, 2016)

Silné stránky

- Tradice průmyslového odvětví
- Dobrá geografická poloha
- Dostatek kvalifikované pracovní síly
- Důležitý dopravní uzel
- Dobré vědecké zázemí stávajících vysokých škol
- Kapacitní silniční a železniční napojení na většinu velkých okolních center

Příležitosti

- Zavádění nových technologií a inovací
- Rozvoj výrobních odvětví (farmacie, biotechnologie, medicína)
- Brownfieldy a možnosti jejich využití
- Lokalizace center strategických služeb
- Příznivé ekonomické, technické i materiálové podmínky pro podnikání tuzemských i zahraničních investorů, průmyslové zóny, průmyslové areály, těžba ropy a zemního plynu, energovody
- Obnova a modernizace zpracovatelských kapacit produktů zemědělské prvovýroby, odbytových center včetně informačního systému a rozvoj služeb zemědělství a lesnictví

Slabé stránky

- Nedokončená restrukturalizace, zejména velkých průmyslových ekonomických subjektů, související nedokončená změna struktury zaměstnanosti
- Dlouhodobě nadprůměrná nezaměstnanost

- Neprovedená rekonstrukce železničního uzlu Brno, nevyužívaná kapacita letiště Brno-Tuřany
- Územní diferenciací problémů trhu práce (nedostatek pracovních příležitostí v periferních částech kraje se špatnou dopravní dostupností)
- Slabá provázanost a komunikace mezi veřejnými a soukromými subjekty v oblasti výzkumu, vývoje a inovací

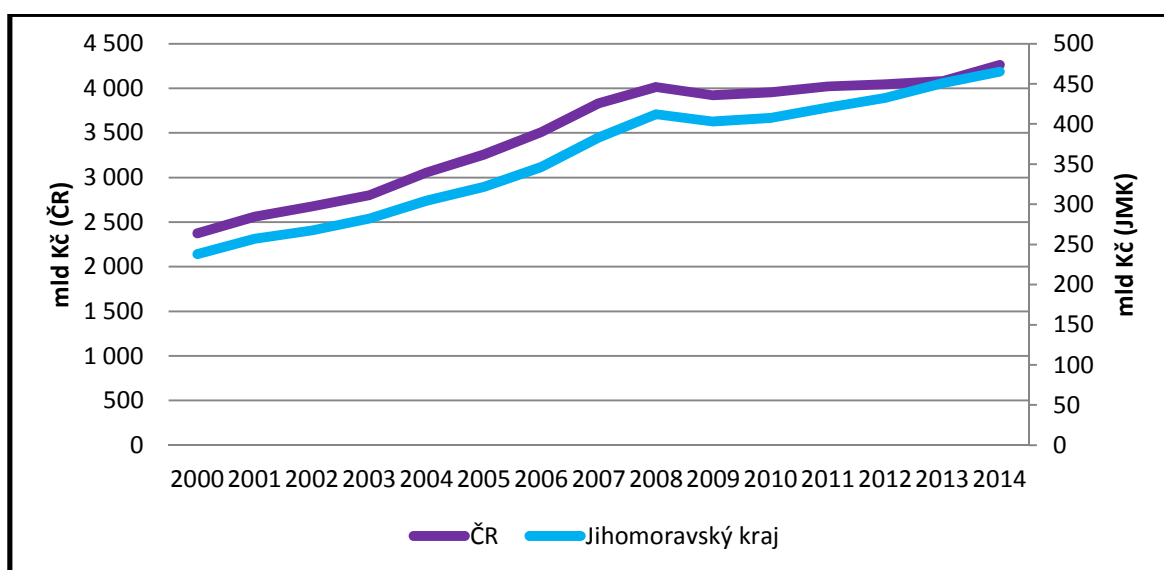
Hrozby

- Další zhoršování postavení zemědělských prvovýrobců, zejména neodpovídající řešení ochrany zemědělského trhu proti dotovaným dovozům a nízké tempo pozemkových úprav, omezující rozvoj venkovských území
- Postupný pokles ekonomické konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů kraje vedoucí zejména ke zhoršení příjmové situace obcí a k nezvratnému stavu kvalifikační úrovně disponibilních pracovních sil
- Nedostatečná podpora rozvoji meziregionálních, zejména mezinárodních vztahů z krajské úrovně

7.2. HDP

„Hrubý domácí produkt je součtem peněžních hodnot finálních výrobků a služeb, vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory alokovanými v dané zemi“ (Jurečka, 2009). Pokud bychom pracovali se změnou HDP, můžeme tak vyjádřit rychlost hospodářského růstu země. HDP přepočtený na jednoho obyvatele lze také využít jako měřítko životní úrovně a relativního bohatství společnosti. HDP je základní veličina, která se používá pro určování výkonnosti ekonomiky států, a proto bylo vybráno jako první determinant rozvoje kraje.

Graf 9 Vývoj HDP v ČR a Jihomoravském kraji

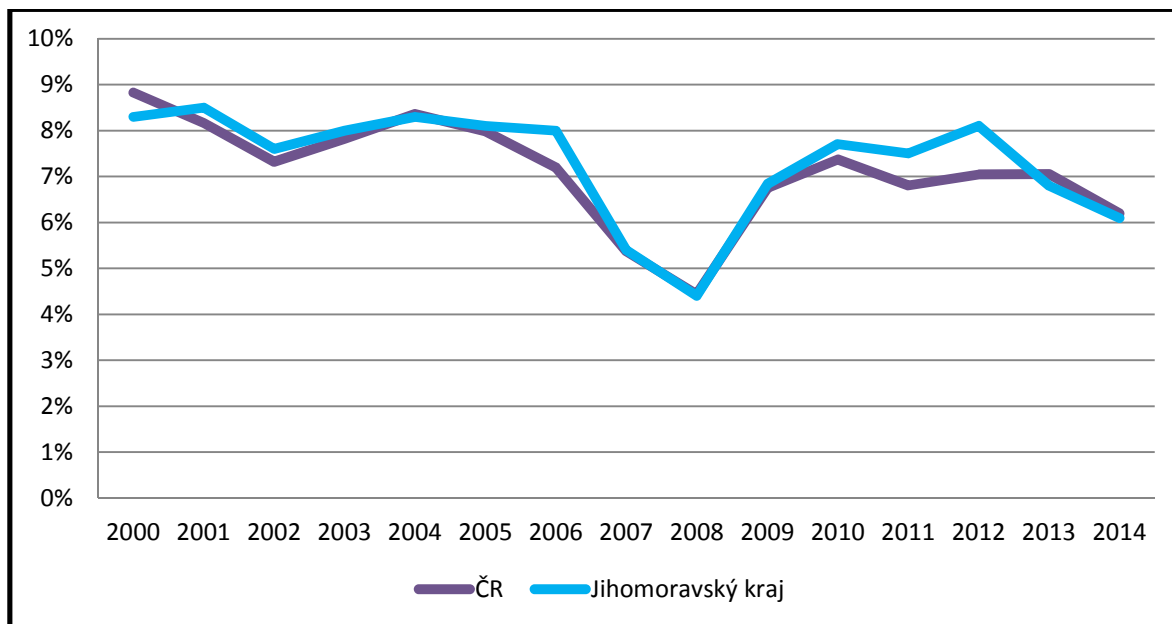
Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování 2016

Na grafu č. 9 je zobrazen vývoj HDP v České republice v porovnání s Jihomoravským krajem. Na první pohled je vidět, že vývoj HDP vybraného kraje kopíruje lineární vývoj za celou republiku. Vývoj HDP je až na rok 2009 bez jakýchkoliv výkyvů. V roce 2008 i Českou republiku zasáhla světová finanční krize, která se v roce 2009 projevila poprvé poklesem HDP, a to jak v ČR, tak i v Jihomoravském kraji. Jihomoravský kraj je co do výše HDP na 3. místě (z hlediska krajů) za Prahou a Středočeským krajem. HDP Jihomoravského kraje se od roku 2000 do roku 2014 zdvojnásobilo a na celkové tvorbě HDP za ČR se podílí téměř 11 %.

7.3. Nezaměstnanost

Jako další ukazatel výkonnosti kraje byla vybrána nezaměstnanost. Dle Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization, zkratka ILO) se za nezaměstnané považují ty osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů.

Graf 10 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR a Jihomoravském kraji

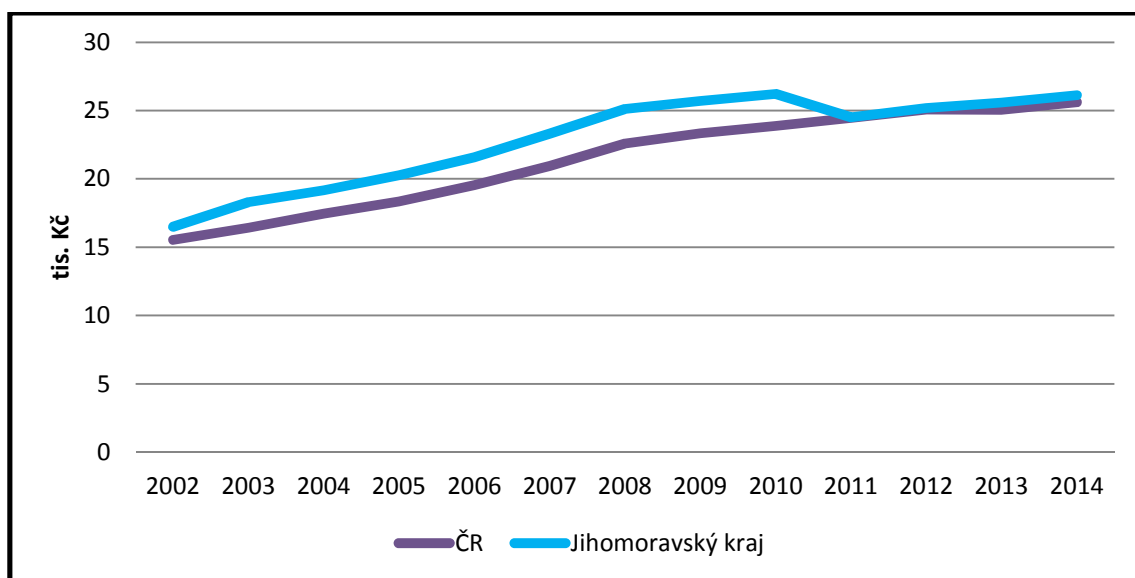
Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování 2016

Jak je vidět z grafu č. 10, nezaměstnanost v Jihomoravském kraji má stejný vývoj jako celorepublikový průměr nezaměstnanosti. Ve většině let je nezaměstnanost v obou regionech víceméně stejná. Vyšší nezaměstnanost je v Jihomoravském kraji oproti ČR patrná v roce 2006, kdy republikový průměr byl 7,2 % a nezaměstnanost v Jihomoravském kraji 8,0 %. V letech 2007 až 2009 je zde patrné výrazné snížení nezaměstnanosti, jak na úrovni kraje, tak na úrovni republiky. Největší rozdíl je zde v roce 2012, kdy byla nezaměstnanost na úrovni České republiky 7,0 % a v Jihomoravském kraji dosáhla 8,1 % (o 1,1 % vyšší nezaměstnanost než v republikovém průměru).

7.4. Průměrná mzda

Dalším charakteristikou je průměrná mzda. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu), které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě, a představuje podíl připadající na jednoho zaměstnance za měsíc.

Graf 11 Vývoj průměrné mzdy v ČR a Jihomoravském kraji

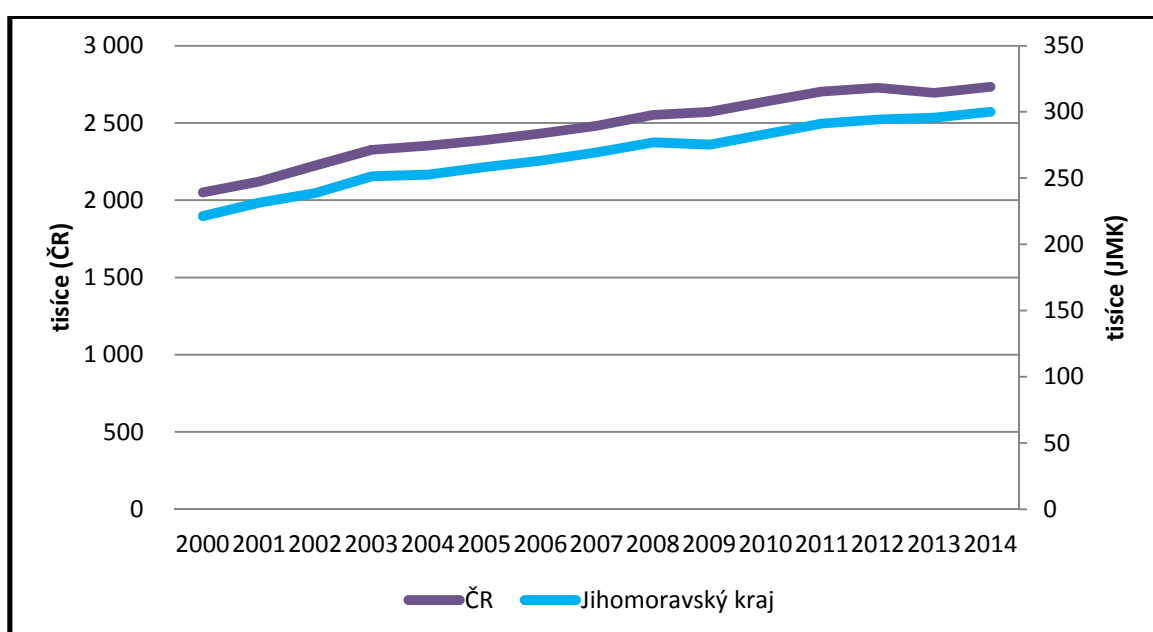
Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování 2016

Stejně jako u předchozích veličin, i zde je patrný stejný vývoj průměrné mzdy v Jihomoravském kraji jako v České republice, s tím rozdílem, že Jihomoravský kraj je na tom lépe a za celé sledované období má trochu vyšší průměrnou mzdu než je republikový průměr. Co je u vývoje průměrné mzdy v ČR a v Jihomoravském kraji stejné je to, že za celé sledované období (tj. od roku 2002 kdy jsou dostupná data) se průměrná mzda zvýšila o 10 000 Kč. V republikovém průměru se průměrná mzda dostala z 15 524 Kč na 25 607 Kč. V Jihomoravském kraji mzda začínala na výši 16 486 Kč a v roce 2014 se dostala na 26 116 Kč.

7.5. Počet ekonomických subjektů

Ekonomické subjekty jsou v České republice zapisovány do Registru ekonomických subjektů a tento registr je vedený Českým statistickým úřadem. Ekonomické subjekty, kterými se rozumí právnické subjekty a fyzické osoby s postavením podnikatele, se do registru zapisují na základě údajů, které ČSÚ získal podle zvláštních zákonů nebo podle zákona o státní statistické službě (vlada.cz, 2016). Počet ekonomických subjektů je také důležitý z hlediska měst a obcí, jelikož výnosy daní těchto subjektů tvoří důležitou část daňových příjmů municipální sféry.

Graf 12 Vývoj počtu ekonomických subjektů v ČR a Jihomoravském kraji

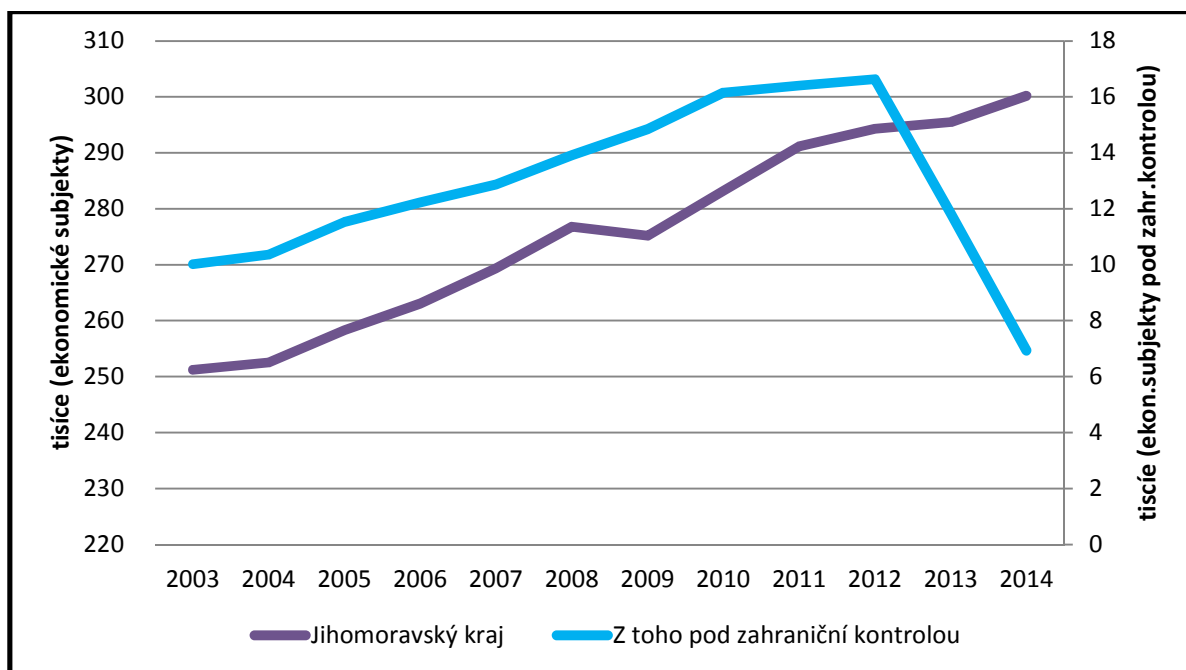

Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování 2016

Počet ekonomických subjektů má v České republice dlouhodobě rostoucí charakter. Počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji v čase také roste (má téměř stejný tvar křivky jako ČR). Celkově v ČR vzniklo od roku 2000 cca 700 000 nových ekonomických subjektů. V Jihomoravském kraji se jejich počet od roku 2000 zvýšil o téměř 80 000 (více než 11 % celkové počtu nových ekonomických subjektů je lokalizováno ve vybraném kraji). Jediným rokem kdy počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji klesl, je rok 2009. Toto bylo pravděpodobně způsobeno dopadem ekonomické krize.

Jelikož přímé zahraniční investice často generují kromě peněžních toků do tuzemské ekonomiky také podniky, z nichž jsou některé pod zahraniční kontrolou, byl srovnán také vývoj počtu ekonomických subjektů a počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou (obojí v rámci Jihomoravského kraje).

Graf 13 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji ve srovnání se subjekty pod zahraniční kontrolou

Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování 2016

Data o institucionálním členění byla získána do Českého statistického úřadu a to od roku 2003. Z grafu č. 13 je patrné, že vývoj subjektů pod zahraniční kontrolou (v daném kraji) je úměrný vývoji celkovému množství ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji. Celkově od roku 2003 do roku 2012 přibylo více než 6 000 ekonomických subjektů, které byly pod zahraniční kontrolou. V roce 2013 došlo ke zpřesnění dat dle Registru osob, tím pádem nejsou data před rokem 2013 plně srovnatelná s následujícími roky, včetně roku 2013. Obrovský pokles v roce 2014 je dále způsoben tím, že zahraniční fyzické osoby byly přesunuty do subsektoru osob samostatně výdělečně činných.

7.6. Přehled investičních projektů v Jihomoravském kraji od roku 2000 do roku 2014

V Jihomoravském kraji se nachází devět průmyslových zón. Převažují zde průmyslové zóny střední velikosti přes 50 ha. Některé z nich nejsou zatím využívány, nejsou využívány celé, nebo se nachází ve fázi přípravy. Kromě těchto největších průmyslových zón se v Jihomoravském kraji nacházejí také další významné průmyslové zóny, např. Pohořelice, Mikulov či Sodoměřice (risy.cz, 2016).

Obrázek 4 Průmyslové zóny v Jihomoravském kraji

Zdroj: www.risy.cz, vlastní návrh, upraveno autorem 2016

Český technologický park

Český technologický park je rozvojový projekt, který v konečné fázi poskytne 190 000 m² prostor pro kanceláře, výzkum a lehký průmysl. Areál se nachází v těsné blízkosti Vysokého učení technického v Brně, díky čemuž klientům nabízí také dostatek kvalifikované pracovní síly. V areálu již našlo sídlo 14 společností, které zaměstnávají cca 4 500 pracovníků (především administrativní zaměření a prostory pro high-tech výrobu). Technologický park Brno je považován za jeden z nejvýznamnějších projektů

tohoto zaměření v regionu, důkazem je i to, že zde již sídlí společnosti jako IBM, FEI, Motorola, Vodafone nebo Silicon Graphics (brno.cz, 2016).

Černovická terasa

Černovická terasa, která má rozlohu 200 ha, se nachází v blízkosti mezinárodního letiště Brno-Tuřany. Patří k předním strategickým zónám na území České republiky. Převážná část území je určena pro investory s investicemi minimálně 100 mil. Kč do vybraných oborů zpracovatelského průmyslu, především do letectví, kosmonautiky, dopravních prostředků, výpočetní techniky, farmacie a další. Na území se nacházejí výrobní prostory přímých investorů (ti kteří zde mají objekty ve svém vlastnictví) i investorů v nájemních halách. Mezi přímé investory patří např. Carlo Technical Plastics – Brno, s.r.o., Daikin Device Czech Republic, s.r.o., Bosch Rexroth, spol. s.r.o. a další. Mezi nejvýznamnější nájemce v halách patří např. Honeywell, s.r.o., Acer Czech Republic s.r.o., nebo Tyco Electronics Czech, s.r.o. (brno.cz, 2016).

Agentura CzechInvest v letech 2000-2014 realizovala celkem 171 projektů, které vytvořily celkem 28 058 pracovních míst (Hallová, 2016).

Tabulka 4 Základní přehled investic

Přímé zahraniční investice v Jihomoravském kraji v období 2000 - 2014			
Počet projektů	Investice (mil. CZK)	Investice (mil. USD)	Pracovní místa
171	53811,07	2363,56	28058

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování 2016

Z celkového počtu 171 projektů bylo 72 projektů realizovaných v Brně. Největší investiční akcí za sledované období v Brně byla investice společnosti Daikin Industries, jejíž sídlo se nachází v Japonsku, která činila 3,7 mld. Kč. Dále jsou to poté investice společností GigaByte Technology a Qisda Czech (obě investice cca 1 mld. Kč). Nejvyšší investicí v Jihomoravském kraji byla ale investice společnosti WeiBer&GrieBhaber, sídlící v Německu, která činila 4,2 mld. Kč. Tato investice byla realizována ve Znojmě. Druhou největší investicí v kraji byla již zmíněná investice

společnosti Daikin Industries, a třetí největší investicí, byla investice taktéž Německého vlastníka, a sice společnosti Saint-Gobain Vertex ve výši 3,6 mld. Kč.

Tabulka 5 10 největších investic dle peněžního toku

	Název společnosti	Sektor	Země původu	Investice (mil.CZK)	Místo	Rok
1	WeiBer & GrieBhaber	Chemický a petrochemický	Německo	4258,74	Znojmo	2005
2	Daikin Industries	Strojírenský (výroba strojů)	Japonsko	3742,00	Brno	2004
3	Saint-Gobain Vertex	Nekovové minerální výrobky (sklo, stavební materiály)	Německo	3676,00	Znojmo	2001
4	Hill's Pet Nutrition	Ostatní	USA	2539,00	Hustopeče	2007
5	Colgate-Palmolive	Ostatní	USA	2085,21	Hustopeče	2006
6	Lohmann & Rauscher International	Chemický a petrochemický	Rakousko	1345,70	Slavkov u Brna	2004
7	Pegas NW	Textilní	Lucembursko	1345,00	Znojmo-přímětice	2007
8	Lohmann & Rauscher s.r.o.	Biotechnologie a medicínská technika	Rakousko	1278,00	Vyškov	2013
9	Tyco	Elektrická zařízení (baterie, generátory, kabely, spotřebiče)	USA	1271,68	Kuřim	2000
10	Chase Products	Gumárenský	Velká Británie a Severní Irsko	1060,00	Mikulov	2005

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování 2016

Výše investic některých společností (jako i např. IBM) není bohužel specifikována, proto ji není možné zařadit do žebříčku dle velikosti investic. Dalším možným způsobem, jak vybrat „nejlepší“ investice, je dle počtu vytvořených pracovních míst. Hledisko vytvoření počtu pracovních míst může být pro region významné z hlediska snižování nezaměstnanosti. Kategorie dle počtu vytvořených pracovních míst není bohužel u některých společností specifikována.

Tabulka 6 10 největších investičních projektů dle počtu vytvořených pracovních míst

	Název společnosti	Sektor	Země původu	Počet pracovních míst	Místo
1	Wistron InfoComm (Czech), s.r.o.	Elektronický (počítače, optické přístroje, elektronika)	Tchajwan	1200	Brno
2	Tyco	Elektrická zařízení (baterie, generátory, kabely, spotřebiče)	USA	1200	Kuřim
3	Infosys Technologies	Služby	Indie	1000	Brno
4	KBC - Belgium	Služby	Belgie	1000	Brno
5	IBM	ICT	USA	821	Brno
6	Daikin Industries	Strojírenský (výroba strojů)	Japonsko	807	Brno
7	Wistron	Elektronický (počítače, optické přístroje, elektronika)	Tchajwan	603	Brno
8	Qisda Czech	Elektronický (počítače, optické přístroje, elektronika)	Tchajwan	600	Brno
9	MONSTER	Služby	USA	600	Brno
10	Pixmania	Ostatní	Francie	600	Brno

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování 2016

Ve výše uvedené tabulce č. 6, je seznam 10 investičních projektů, které vytvořily nejvíce pracovních míst. Je zajímavé, že v obou tabulkách současně se nachází pouze 2 společnosti, a sice Daikin Industries a Tyco. Z toho vyplývá, že ačkoliv může být investice finančně velmi významná, nemusí vytvořit stejně významný počet pracovních míst.

Dále je z tabulek patrné, že v tabulce č. 5, kde jsou investice rozdělené dle celkového finančního množství, převládají země, které jsou největšími investory i v případě celé České republiky (jak bylo popsáno v kapitole 6). Naopak z pohledu počtu vytvořených pracovních míst převládají státy mimo žebříček hlavních investorů, a to např. Tchajwan, Japonsko či Indie.

8. Regresní a korelační analýza

Přímé zahraniční investice mohou být z hlediska ekonomického považovány jako důležitý faktor rozvoje regionu. V následující kapitole bude pomocí regresní a korelační analýzy zkoumán dopad přímých zahraničních investic na vybrané veličiny. Těmi budou vybrané charakteristiky ekonomického rozvoje, které byly blíže popsány v kapitole č. 7. A sice:

- HDP,
- nezaměstnanost,
- průměrná mzda,
- počet ekonomických subjektů
- počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou.

Tyto proměnné byly stanoveny s ohledem na jejich vypovídací schopnost ve vztahu k rozvoji regionu, dostupnosti dat a požadované časové řadě (tj. od roku 2000 do roku 2014). Veškerá použitá data byla zjištěna z údajů České národní banky a Českého statistického úřadu.

Při analýze bylo vycházeno ze základní lineární regresní funkce:

$$y = b_1 * x + b_0$$

Jako závislá proměnná y byly použity výše uvedené charakteristiky, jako nezávislá proměnná x údaje o přímých zahraničních investicích. Pro analýzu byla využita data zpracována podle metody první diference. Při interpretaci získaných výsledků bylo využito především korelačních charakteristik sledujících závislost uvedených závisle proměnných na přímých zahraničních investicích.

Podobným způsobem využil analýzy ve svém výzkumu např. Iamsiraroj (2014). Ten zkoumal spojení právě mezi přímými zahraničními investicemi a ekonomickým růstem. Iamsiraroj došel k závěru, že přímé zahraniční investice pozitivně ovlivňují ekonomický růst. Celkový efekt proměnných na ekonomický růst je dle něj suma všech přímých a potenciačních efektů. Lessmann (2011) ve své práci na případu Číny zkoumal vliv přímých zahraničních investic na regionální nerovnosti. Závěr výzkumu zněl, že u zemí

s nízkými a středními příjmy, přímé zahraniční investice podporují regionální nerovnosti, zatímco u zemí s vysokými příjmy se negativní efekty redistribuce PZI neprojevují. Albucescu (2014) ve svém výzkumu využil především korelační analýzy. V jeho práci přišel na to, že přímé i portfoliové investice mají vliv na dlouhodobý hospodářský růst. Z českých prací byla podobná metodika použita např. u Hýblové (2013), nebo Del Maschio (2014).

8.1. Vztah PZI a HDP

Pro první analýzu byla zvolena jako závislá proměnná HDP. Hrubý domácí produkt je mezinárodní veličina, díky které můžeme porovnávat ekonomiky napříč světem mezi sebou navzájem (v případě vyjádření ve stejné měně). Je to také základní ukazatel ekonomické výkonnosti daného území. V následující tabulce č. 7 je zaznamenána časová řada vývoje přímých zahraničních investic, HDP a absolutních přírůstků těchto veličin. Jelikož údaje pro HDP jsou velmi dobře dostupné, byla využita časová řada 15 let.

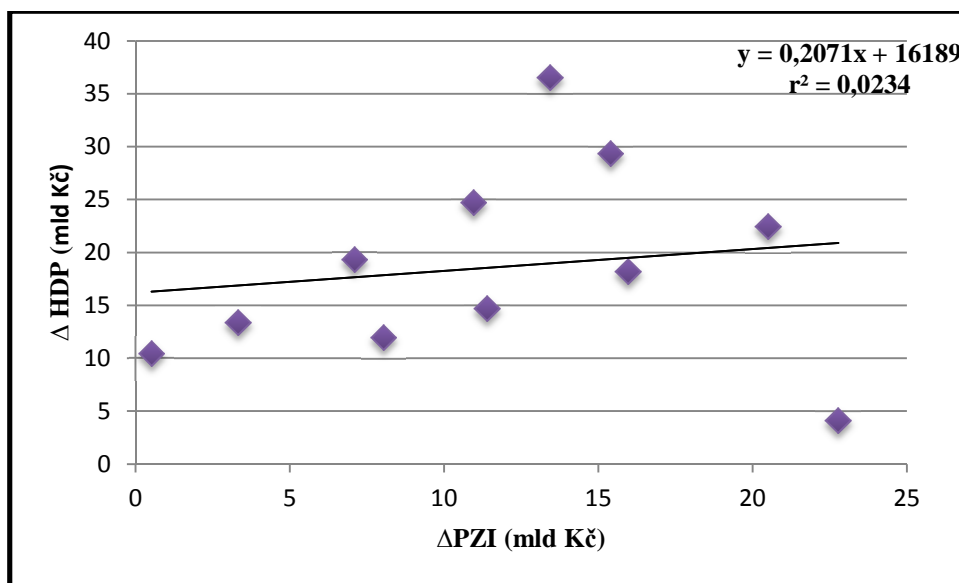
Tabulka 7 Vývoj PZI a HDP; absolutní přírůstky

	PZI	Absolutní přírůstek PZI	HDP	Absolutní přírůstek HDP
2000	51409	x	237898	x
2001	58517	7108	257185	19287
2002	59043	526	267551	10366
2003	70444	11401	282218	14667
2004	90947	20503	304671	22453
2005	58966	-31981	321740	17069
2006	69944	10978	346438	24698
2007	83396	13452	382939	36501
2008	98814	15418	412275	29336
2009	133506	34692	403037	-9238
2010	156285	22779	407139	4102
2011	159613	3328	420506	13367
2012	167659	8046	432467	11961
2013	183628	15969	450629	18162
2014	156919	-26709	465032	14403

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Jak je vidět z tabulky, celková hodnota přímých zahraničních investic v Jihomoravském kraji kontinuálně rostla, nicméně meziroční přírůstky nemají lineární charakter a v čase se s ohledem na ekonomiku mění. HDP ve sledovaném období neustále rostlo, ale jeho absolutní přírůstky taktéž nemají lineární charakter a je zde možné pozorovat výkyvy v ekonomice (např. záporná hodnota u roku 2009, která odráží ekonomickou krizi v roce 2008). Výsledek analýzy je zobrazen v grafu č. 14.

Graf 14 Regresní analýza PZI a HDP

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Pro výpočet koeficientu determinace a korelačního koeficientu byla použita data očištěná od extrémních hodnot (stejným způsobem využíváno i dále v práci). Graf s původními hodnotami je součástí příloh.

Tabulka 8 Regresní hodnoty PZI a HDP

Rovnice	$y = 0,2071x + 16189$
Koeficient determinace	0,0234
Korelační koeficient	0,1529

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Regresní rovnice vztahu PZI a HDP vyšla ve tvaru $y = 0,2071x + 16189$. Mezi proměnnými je tedy pozitivní závislost. Korelační koeficient vyšel 0,1529 a mezi

hodnotami je tedy naměřena nízká závislost. Koeficient determinace nabyl hodnot 0,0234, což znamená, že výše HDP je zahraničními investicemi ovlivněna asi ze 4 %.

Vzhledem k předpokládanému dlouhodobějšímu efektu přímých zahraničních investic na rozvoj regionu, bylo dále pro analýzu využito časového zpoždění 1-2 roky. V následující tabulce č. 9. jsou zobrazeny výsledky regresních a korelačních analýz. Pro využití analýzy za pomoci posunutí časové řady závisle proměnné byly extrémní hodnoty ponechány.

Tabulka 9 Regrese a korelace pomocí posunutí časové řady (PZI a HDP)

	PZI1/HDP1	PZI1/HDP2	PZI1/HDP3
Počet pozorování	14	13	12
Koeficient determinace	0,0604	0,1097	0,2747
Korelační koeficient	0,2457	0,3312	0,5241

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Výsledky analýz s posunutými hodnotami se výrazně liší. Z regresních a korelačních analýz, kde bylo využito posunutí ukazatelů v čase, vyplývá, že přímé zahraniční investice ovlivňují HDP nejvíce dva roky po jejich uskutečnění. V případě posunutí časové řady o dva roky vyšel koeficient determinace 0,2747 a korelační koeficient zde vychází 0,5241, což znamená význačnou závislost (tabulka s rozdělením hodnot dle těsnosti závislosti je součástí příloh).

8.2. Vztah PZI a nezaměstnanosti

Pro následující analýzu byla zvolena jako závislá proměnná počet nezaměstnaných osob. Počet nezaměstnaných, resp. zaměstnaných osob souvisí s přímými zahraničními investicemi tím způsobem, že při vstupu nových investorů na tuzemský trh dochází často k zakládání nových podniků (poboček) a tím se tvoří pracovní místa, tedy klesá nezaměstnanost. V následující tabulce č. 10 je zobrazen vývoj PZI, počtu nezaměstnaných a absolutní přírůstky těchto veličin. Data o počtu nezaměstnaných osob jsou opět velmi dobře dostupná, proto byla využita celá časová řada 15 let.

V následující tabulce č. 10 jsou data o množství PZI a počtu nezaměstnaných a absolutní přírůstky těchto hodnot.

Tabulka 10 Vývoj PZI a počtu nezaměstnaných; absolutní přírůstky

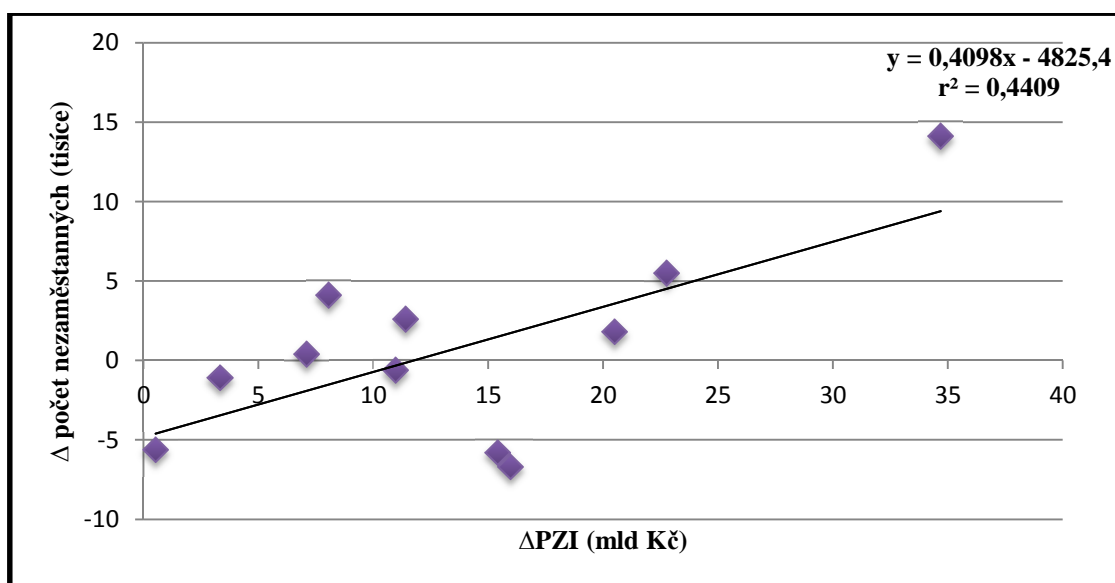
	PZI	Absolutní přírůstek PZI	Počet nezaměstnaných	Absolutní přírůstek počtu nezaměstnaných
2000	51409	x	47100	x
2001	58517	7108	47500	400
2002	59043	526	41900	-5600
2003	70444	11401	44500	2600
2004	90947	20503	46300	1800
2005	58966	-31981	45200	-1100
2006	69944	10978	44600	-600
2007	83396	13452	30500	-14100
2008	98814	15418	24700	-5800
2009	133506	34692	38800	14100
2010	156285	22779	44300	5500
2011	159613	3328	43200	-1100
2012	167659	8046	47300	4100
2013	183628	15969	40600	-6700
2014	156919	-26709	36200	-4400

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Jak již bylo popsáno v první analýze, hodnota přímých zahraničních investic v Jihomoravském kraji z roku 2000 do roku 2014 vzrostla. Závislá proměnná počet nezaměstnaných uvádí stav v jednotlivých letech. Počet nezaměstnaných v Jihomoravském kraji je ve většině let vyrovnaný. Výjimkou jsou roky 2001, kdy byl počet nezaměstnaných nejvyšší a rok 2008, kdy byl počet nezaměstnaných nejnižší. Největší přírůstek hodnot je zde vidět v roce 2009 (dopad finanční krize z roku 2008).

V následujícím grafu č. 15 je zachycen vztah mezi přímými zahraničními investicemi a počtem nezaměstnaných osob, očištěný o extrémní hodnoty. Graf s původními hodnotami je součástí příloh.

Graf 15 Regresní analýza PZI a počtu nezaměstnaných

Zdroj: data ČNB, CZSO vlastní zpracování 2016

Tabulka 11 Regresní hodnoty PZI a počtu nezaměstnaných

Rovnice	$y = 0,4098x - 4825,4$
Koeficient determinace	0,4409
Korelační koeficient	0,664

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Regresní rovnice vztahu přímých zahraničních investic a počtu nezaměstnaných vyšla $y = 0,4098x - 4825,4$ (pozitivní závislost mezi hodnotami). Korelační koeficient vyšel 0,664, tedy mezi hodnotami je spíše význačná závislost. Koeficient determinace zde vyšel 0,4409 a počet nezaměstnaných může být tedy přímými zahraničními investicemi ovlivněn až ze 44 %.

V následující části je pracováno s regresní a korelační analýzou, opět za pomoci posunutí časové řady závisle proměnné počtu nezaměstnaných. Výsledky jsou zobrazeny v následující tabulce č. 12.

Tabulka 12 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet nezaměstnaných)

	PZI1/Nezaměstnaní1	PZI1/Nezaměstnaní2	PZI1/Nezaměstnaní3
Počet pozorování	14	13	12
Koeficient determinace	0,1083	0,1073	0,094
Korelační koeficient	0,3293	0,3275	0,3065

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Pro výpočet regresní a korelační analýzy za pomoci posunutí časové řady, konkrétně při posunutí ukazatele počtu nezaměstnaných bylo použito původních neupravených hodnot, kvůli časovému hledisku dopadu. Jak je vidět z tabulky, i při posouvání se vliv přímých zahraničních investic na počet zaměstnaných téměř nemění. Největší vliv mají přímé zahraniční investice na počet nezaměstnaných hned první rok, to je dáno tím, že při založení podniku v daném roce se ještě ten stejný rok změní počet nezaměstnaných. V případě ponechání extrémních hodnot, zde v prvním roce vyšel korelační koeficient 0,32, tedy mírná závislost mezi hodnotami a koeficient determinace 0,1083.

8.3. Vztah PZI a průměrné mzdy

Pro třetí analýzu byla jako závislá proměnná zvolena průměrná mzda. Dopad příchodu zahraničních investorů na výši mzdy nelze jednoznačně předvídat. V případě zakládání výrobních závodů bývají mzdy spíše nízké, naopak u vysoce specializovaných podniků jsou mzdy vysoké. V tabulce č. 13 je zachycen vývoj přímých zahraničních investic a průměrné mzdy a první diference těchto hodnot. Data o průměrné mzdě v Jihomoravském kraji byla dostupná až od roku 2002, z tohoto důvodu je zde časová řada kratší, než u předchozích dvou analýz.

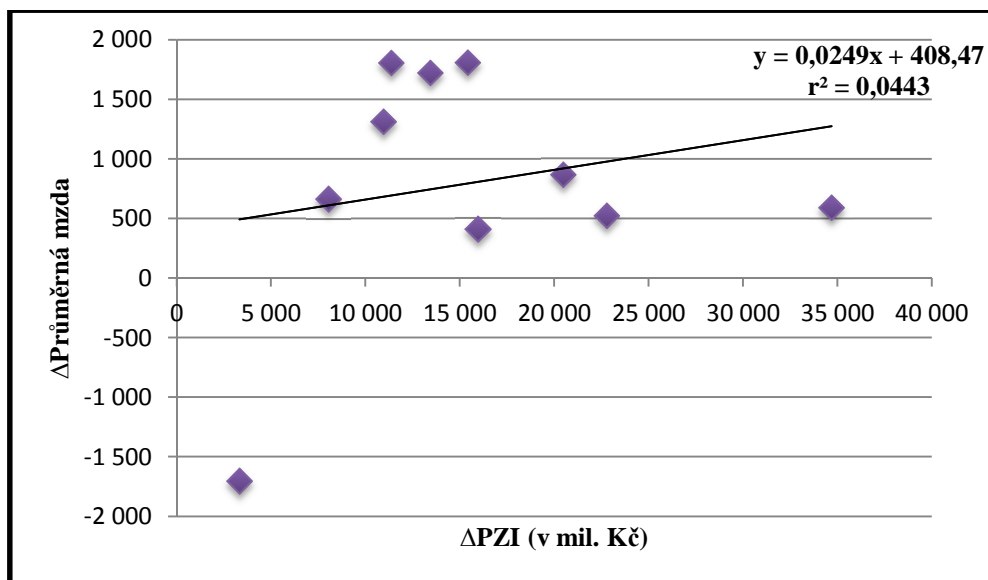
Tabulka 13 Vývoj PZI a průměrné mzdy; absolutní přírůstky

	PZI	Absolutní přírůstek PZI	Průměrná mzda	Absolutní přírůstek průměrné mzdy
2000	51409	x	x	x
2001	58517	7108	x	x
2002	59043	526	16486	x
2003	70444	11401	18289	1803
2004	90947	20503	19154	865
2005	58966	-31981	20272	1118
2006	69944	10978	21583	1311
2007	83396	13452	23303	1720
2008	98814	15418	25109	1806
2009	133506	34692	25700	591
2010	156285	22779	26223	523
2011	159613	3328	24518	-1705
2012	167659	8046	25181	663
2013	183628	15969	25592	411
2014	156919	-26709	26116	524

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Stejně jako počet nezaměstnaných osob, se průměrná mzda v čase nekumuluje. Ale jak je vidět z tabulky, průměrná mzda v čase rostla. Největší meziroční nárůst v hodnotě průměrné mzdy je zde v roce 2008, kdy průměrná hrubá mzda vzrostla o 1806 Kč. Naopak největší meziroční pokles je zde v roce 2011, a to o -1705 Kč. V následujícím grafu č. 16 je znázorněna analýza přímých zahraničních investic a průměrné mzdy za použití hodnot očištěných o extrémní hodnoty.

Graf 16 Regresní analýza PZI a průměrné mzdy

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Z výsledků v grafu č. 16 je dále zpracována tabulka č. 14.

Tabulka 14 Regresní hodnoty PZI a průměrné mzdy

Rovnice	$y = 0,0249x + 408,47$
Koeficient determinace	0,0443
Koeficient korelace	0,2104

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Regresní rovnice vztahu PZI a průměrné mzdy vyšla $y = 0,0249x + 408,47$ (tedy opět pozitivní závislost mezi hodnotami). Korelační koeficient vyšel 0,2104, závislost mezi hodnotami je tedy nízká. Koeficient determinace vyšel 0,0443, tedy průměrná mzda může být přímými zahraničními investicemi ovlivněna až ze 4 %.

V následující části je použita regresní a korelační analýza hodnot přímých zahraničních investic a průměrné mzdy za pomoci posunutí ukazatele průměrné mzdy. Výsledky jednotlivých analýz jsou znázorněny v tabulce č. 15.

Tabulka 15 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a průměrná mzda)

	PZI1/Průměrná mzda1	PZI1/Průměrná mzda2	PZI1/Průměrná mzda3
Počet pozorování	12	11	10
Koeficient determinace	0,0049	0,0843	0,0745
Korelační koeficient	0,0632	0,2903	0,2729

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Z regresních analýz, jejichž výsledky vidíme v tabulce č. 15 vyplývá následující. V prvním sloupci jsou zobrazeny výsledky regresní a korelační analýzy za použití původních hodnot, neočištěných od extrémů. Ve druhém sloupci analýza, kde byla průměrná mzda posunuta o jeden rok, a ve třetím sloupci jsou výsledky analýzy, kde byla průměrná mzda posunuta o dva roky. Z tabulky vidíme, že největší vliv mají přímé zahraniční investice na průměrnou mzdu, pokud posuneme časovou řadu o jeden rok. I zde sice vychází nízká závislost, nicméně největší z vypočtených analýz. Korelační koeficient v tomto případě vyšel 0,2903 a koeficient determinace 0,0843.

8.4. Vztah PZI a počtu ekonomických subjektů

Pro poslední analýzu byla zvolena jako závislá proměnná počet ekonomických subjektů a dále také díky datům poskytnutým Českým statistickým úřadem počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou. Počet ekonomických subjektů může být ovlivněn příchodem nových investorů na tuzemský trh, právě především v případě zakládání nových podniků. V následující tabulce č. 16 je zobrazen vývoj přímých zahraničních investic a počtu ekonomických subjektů a také absolutní přírůstky těchto hodnot.

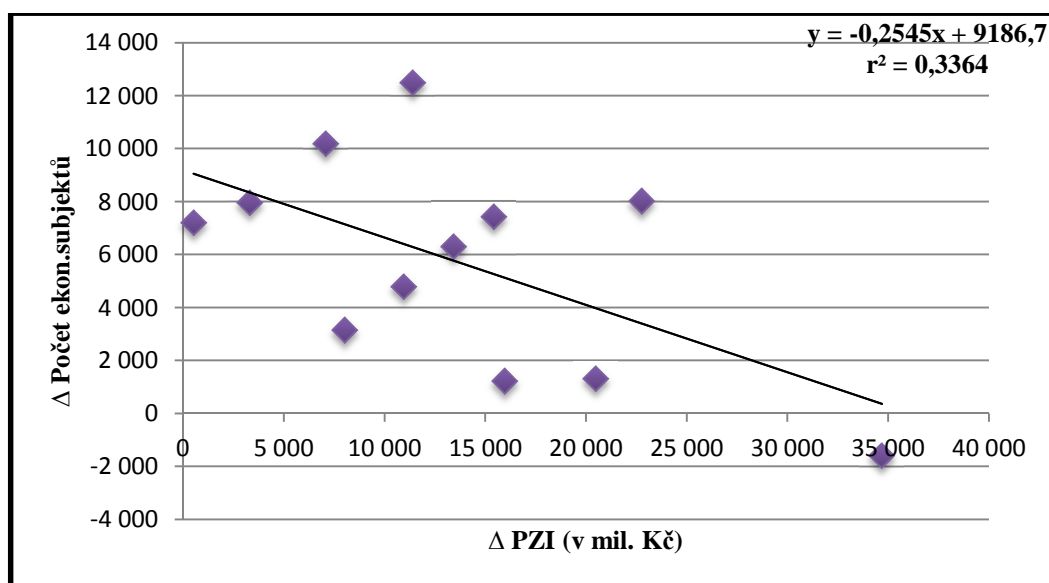
Tabulka 16 Vývoj PZI a počtu ekonomických subjektů; absolutní přírůstky

	PZI	Absolutní přírůstek PZI	Počet ekonomických subjektů	Absolutní přírůstek počtu ekonomických subjektů
2000	51409	x	221294	x
2001	58517	7108	231492	10198
2002	59043	526	238702	7210
2003	70444	11401	251194	12492
2004	90947	20503	252506	1312
2005	58966	-31981	258291	5785
2006	69944	10978	263071	4780
2007	83396	13452	269366	6295
2008	98814	15418	276783	7417
2009	133506	34692	275189	-1594
2010	156285	22779	283202	8013
2011	159613	3328	291162	7960
2012	167659	8046	294308	3146
2013	183628	15969	295523	1215
2014	156919	-26709	300204	4681

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Z tabulky je patrné, že počet ekonomických subjektů od roku 2000 do roku 2014 vzrostl téměř o 80 000. Meziročně je zde vidět celkem vyvážený kontinuální růst počtu ekonomických subjektů. Jediný pokles je zaznamenán v roce 2009 (opět důsledek finanční krize z roku 2008). Data o počtu ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji byla dobře dostupná, tudíž je v tabulce č. 16 zahrnuta celá časová řada 15 let. Na následujícím grafu č. 17 je zobrazena analýza vybraných proměnných.

Graf 17 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

V grafu č. 17 je zobrazena analýza přímých zahraničních investic a počtu ekonomických subjektů. Pro analýzu byla použita data očištěná o extrémní hodnoty. Výsledky regresní analýzy jsou dále zobrazeny v tabulce č. 17.

Tabulka 17 Regresní hodnoty PZI a počtu ekonomických subjektů

Rovnice	$y = -0,2545x + 9186,7$
Koeficient determinace	0,3364
Korelační koeficient	0,58

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Regresní rovnice vztahu přímých zahraničních investic a počtu ekonomických subjektů vyšla ve vztahu $y = -0,2545x + 9186,7$. Rovnice má tedy zápornou hodnotu (jak je vidět z grafu má i klesající charakter) a vztah hodnot je tedy negativní.

Dále byla ale také zpracována regresní a korelační analýza za pomoci v čase posunuté závislé proměnné, v tomto případě počtu ekonomických subjektů. V této analýze bylo počítáno za pomoci veškerých hodnot, tedy i hodnot neočištěných o extrémní hodnoty. Výsledky těchto analýz jsou zobrazeny v tabulce č. 18.

Tabulka 18 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet ekonomických subjektů)

	PZI1/Počet ekon.subjektů1	PZI1/Počet ekon.subjektů2	PZI1/Počet ekon.subjektů3
Počet pozorování	14	13	12
Koeficient determinace	0,1141	0,1073	0,094
Korelační koeficient	0,3377	0,3275	0,3065

Zdroj: vlastní návrh 2016

V tabulce uvedené výše jsou výsledky tří regresních a korelačních analýz. První z analýz je bez jakéhokoliv posunutí ukazatelů v čase. Druhá analýza byla vytvořena za pomoci posunutí závisle proměnné o jeden rok, třetí analýza posunula počet ekonomických subjektů o dva roky. Je zajímavé, že jakmile jsme posunuli v čase závislou proměnnou, vztah mezi PZI a počtem ekonomických subjektů byl dle výsledků pozitivní. Z výsledků je patrné, že nejvíce se vliv přímých zahraničních investic na počtu ekonomických subjektů projevuje v prvním roce, tedy v roce kdy přímé zahraniční investice „vznikly“. Zde vyšel korelační koeficient 0,3377 a koeficient determinace 0,1141. Nejvyšší výsledek byl ale zjištěn u analýzy v grafu č. 18, kde jsou data upraveny o extrémní hodnoty.

Vztah PZI a počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou

Jelikož jde přímé zahraniční investice chápat nejen z hlediska definice uvedené v kapitole 2. 1., a sice tak, že se PZI dá rozumět 10 % a vyšší podíl zahraničního investora na základním kapitálu společnosti, jako samotné přímé investice můžeme charakterizovat i podniky pod zahraniční kontrolou. Proto byla dále provedena regresní a korelační analýza přímých zahraničních investic a počtu subjektů pod zahraniční kontrolou.

V tabulce č. 19 je zachycen vývoj počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou. Ty jsou očividně výrazně nižší než celkové počty ekonomických subjektů. Data, kde jsou vyčísleny podniky pod zahraniční kontrolou, jsou dostupné až od roku 2003, proto musela být časová řada o tyto roky kratší.

Zajímavé je, že subjekty pod zahraniční kontrolou se většinou nachází ve zpracovatelském průmyslu, maloobchodě, či bankovníctví a ve všech těchto odvětvích zaměstnávají více než polovinu zaměstnanců.

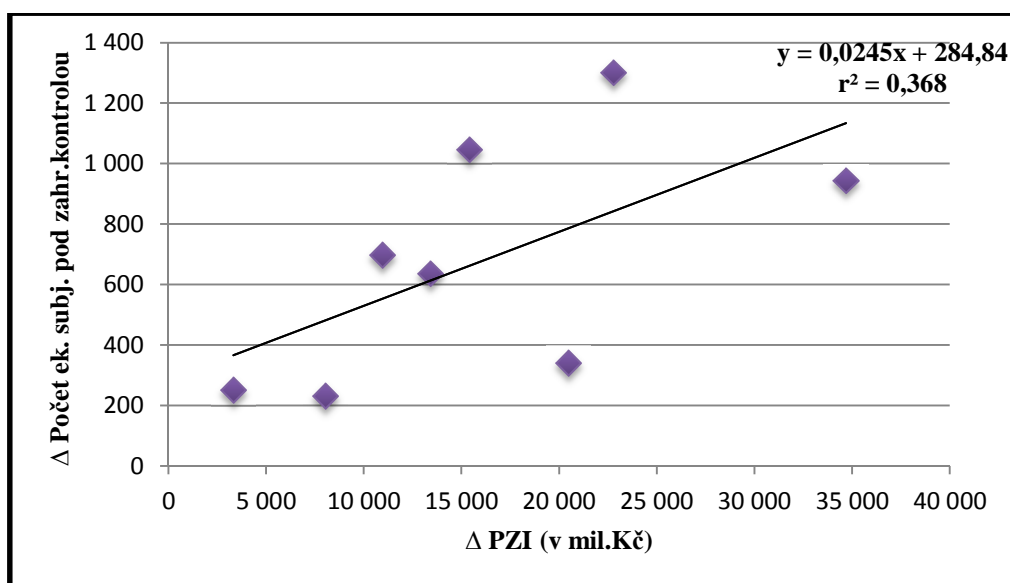
Tabulka 19 Vývoj PZI a ES pod zahraniční kontrolou; absolutní přírůstky

	PZI	Absolutní přírůstek PZI	ES pod zahraniční kontrolou	Absolutní přírůstek ES pod zahraniční kontrolou
2000	51409	x	x	x
2001	58517	7108	x	x
2002	59043	526	x	x
2003	70444	11401	10017	x
2004	90947	20503	10357	340
2005	58966	-31981	11531	1174
2006	69944	10978	12228	697
2007	83396	13452	12863	635
2008	98814	15418	13909	1046
2009	133506	34692	14852	943
2010	156285	22779	16152	1300
2011	159613	3328	16402	250
2012	167659	8046	16632	230
2013	183628	15969	11841	-4791
2014	156919	-26709	6925	-4916

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou od roku 2003 do roku 2012 neustále rostl. Nejvyšší nárůst počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou byl v roce 2005, a to o 1174 subjektů a dále v roce 2010, kde je nárůst o 1300 subjektů pod zahraniční kontrolou. V roce 2013 byly zpřesněny data dle Registru osob, proto údaje před rokem 2013 nejsou plně srovnatelné. Od roku 2014 byly poté zahraniční fyzické osoby přesunuty do subsektoru osob samostatně výdělečně činných. Z důvodu možnosti porovnání dat, byla tedy analýza provedena od roku 2003 do roku 2012. Výsledky analýzy jsou zobrazeny níže v grafu č. 18 (v grafu jsou data očištěná o extrémní hodnoty).

Graf 18 Regresní analýza PZI a ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou

Zdroj: data ČNB, CZSO, vlastní zpracování 2016

Výsledky z grafu č. 18 jsou zachyceny v následující tabulce č. 20. Graf s původními hodnotami je součástí příloh.

Tabulka 20 Regresní hodnoty PZI a ES pod zahraniční kontrolou

Rovnice	$y = 0,0245x + 284,84$
Koeficient determinace	0,368
Korelační koeficient	0,6066

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Regresní rovnice vztahu PZI a počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou vyšla ve tvaru $y = 0,0245x + 284,84$ (vztah mezi veličinami je tedy pozitivní). Korelační koeficient zde vyšel 0,6066, což ukazuje na význačnou závislost. Koeficient determinace vyšel 0,368, z čehož vyplývá, že zahraniční investice mohou ovlivnit počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou až z 36 %.

I pro počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou byla vytvořena regresní a korelační analýza za pomoci posunutého ukazatele v čase, tedy závisle proměnné počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou. Její výsledky jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 21 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou

	PZI1/Subjekty pod zahr.kontr.1	PZI1/Subjekty pod zahr.kontr.2	PZI1/Subjekty pod zahr.kontr.3
Počet pozorování	9	8	7
Koeficient determinace	0,0062	0,1468	0,3008
Korelační koeficient	0,078	0,3831	0,5484

Zdroj: vlastní zpracování 2016

Z jednotlivých výsledků vypracovaných analýz (první sloupec regresní analýza s originálními hodnotami, druhý sloupec analýza s posunutím závisle proměnné o jeden rok, třetí sloupec posunutí o dva roky) je vidět, že nejvíce se přímé zahraniční investice projevují na počtu ekonomických subjektů za 2 roky po jejich příchodu. Tedy analýza s časovým posunutím o dva roky. V tomto případě zde korelační koeficient vyšel 0,5484 a koeficient determinace 0,3008.

8.5. Výsledky regresních a korelačních analýz

Souhrn výsledků provedených regresních a korelačních analýz poskytuje tabulka č. 22.

Tabulka 22 Výsledky regresních a korelačních analýz

	Bez časového posunu		Korelační koeficient	
	Koeficient determinace	Korelační koeficient	Posunutí o 1 rok	Posunutí o 2 roky
HDP	0,0234	0,1529	0,3312	0,5241
Počet nezaměstnaných	0,4409	0,664	0,3275	0,3065
Průměrná mzda	0,0443	0,2104	0,2903	0,2729
Počet ekonomických subjektů	0,3364	0,58	0,3275	0,3065
Počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou	0,368	0,6066	0,3831	0,5484

Zdroj: vlastní návrh 2016

Pokud seřadíme výsledky první analýzy (tedy regresní a korelační analýzy za odstranění extrémních hodnot) dle korelačního koeficientu, nejsilnější závislost je vidět u analýzy přímých zahraničních investic a počtu nezaměstnaných, a to 0,664. Druhá nejsilnější závislost je počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou, a sice 0,6066. Téměř stejná závislost je i u celkového počtu ekonomických subjektů, a to 0,58. Nejméně jsou zde přímými zahraničními investice ovlivněny průměrná mzda a HDP. Průměrná mzda zde vykazuje závislost 0,2104 a závislost HDP zde vyšla 0,1529.

Navazující analýza byla provedena za pomoci posunutí časové řady závisle proměnné, nejdříve o jeden rok a poté o dva roky. Z výsledků regresní a korelační analýzy PZI a HDP pochopitelně vyplynulo, že závislost se spolu s posouváním v čase zvyšuje. Největší závislost je v případě posunutí o dva roky, kde je korelační koeficient 0,5241, což je již význačná závislost (oproti slabé bez posunutí). Koeficient determinace je v tomto roce 0,2747, to znamená, že PZI mohou ovlivnit HDP až z 27 %, a sice po dvou letech od jejich uskutečnění. Přímé zahraniční investice tedy nemají okamžitý dopad na výsledek HDP, ale jejich účinek se projevuje teprve s postupem času. V případě počtu nezaměstnaných korelační koeficient při posouvání závisle proměnné v čase klesá. Počet nezaměstnaných se tedy projevuje ihned po provedení zahraniční investice. Pokud posuneme časovou řadu o dva roky, je zde korelační koeficient již pouze 0,3065. Co se týče výsledků analýz u průměrné mzdy, ta je dle výsledků nejvíce ovlivněna pokud posuneme časovou řadu o 1 rok. Zde vychází korelační koeficient 0,2903 a koeficient determinace je v tomto roce 0,0843. Efekt přímých zahraničních investic je tedy více vidět až po prvním roce, nikoliv v roce uskutečnění investice. Regresní a korelační analýza PZI a počtu ekonomických subjektů ovlivňuje skutečnost, že počet ekonomických subjektů je determinován jinými faktory, takže je zřejmé, že z toho lze odvodit, že aplikace regresní a korelační analýzy na zkoumání této závislosti nemá významný poznávací přínos.

HDP je tedy nejvíce přímými zahraničními investicemi ovlivněno v druhém roce po jejich uskutečnění (korelační koeficient 0,5241). Koeficient determinace zde vychází 0,2747. HDP tedy může být ovlivněno až z 27 %. Přímé zahraniční investice ale nejsou jediný faktor, který HDP (ani další vybrané charakteristiky) ovlivňuje. Na HDP působí

mnoho dalších faktorů, a proto nelze striktně říci, že je každý rok ovlivňováno z ¼ zahraničními investicemi. Stejně tak počet nezaměstnaných osob. Zde vychází koeficient determinace 0,4409. Tedy počet nezaměstnaných by mohl být zahraničními investicemi ovlivněn až ze 44 %. Velká přímá zahraniční investice, která vyvolá např. založení velkého podniku, může určitým způsobem snížit nezaměstnanost v daném regionu. V případě odchodu zahraničního investora a uzavření podniku ale také může zvýšit regionální nezaměstnanost. Stejně tak lze interpretovat výsledky i dalších analýz. Výsledky analýz slouží spíše k tomu, aby nám ukázaly, které vybrané charakteristiky mohou být nejvíce ovlivněny a jak by jimi tedy mohl být ovlivněn rozvoj vybraného regionu.

Diskuze

Množství přímých zahraničních investic určitým způsobem vypovídá o zdraví hostitelské ekonomiky. Pro příliv přímých zahraničních investic je důležitá nejen stabilní ekonomická situace, ale také politická situace v zemi, či další faktory jako klima, nebo sociální situace v zemi (s ohledem na danou investici se posuzují faktory dle různých kritérií). Ať si již firmy, které mají zájem investovat, dělají průzkumy vhodných územních celků sami, nebo to nechají na profesionální agentuře, je důležité být jako celek pro investora přitažlivý. Evropa je v dnešní době pro investory přitažlivá, avšak se zde nachází velké množství konkurentů, kam by mohly investice směřovat. Diplomová práce byla zaměřená na Jihomoravský kraj, kde je centrem město Brno. Město jako takové nemůže konkurovat obrovským průmyslovým městům, jako je např. Düsseldorf, Manchester či Krakov, proto je důležité prozkoumat investiční atraktivnost v rámci srovnatelných měst (měst obdobné velikosti). Město Brno, ale i ostatní významná města v kraji by se měla snažit být významná z hlediska středně velkých měst. Každý rok se vyhláší TOP 10 středně velkých měst, z hlediska investiční atraktivnosti pro zahraniční investory. Za Českou republiku se do tohoto žebříčku dostala Ostrava, která skončila na 9. místě.

Přímé zahraniční investice mají v tuzemské ekonomice stoupající charakter. Jejich vývoj je tedy v čase pozitivní, i když byl jejich příliv ve vytyčené časové řadě velmi nevyvážený. Mezi země, které nejvíce investují do České republiky patří stabilně především evropští investoři Německo, Nizozemí, Rakousko a Francie. Mezi velké investory nepocházející z Evropy patří USA a Korejská republika. V rámci odvětvové struktury se nejvíce investovalo do zpracovatelského průmyslu a finančních a pojišťovacích činností. Dlouhodobým trendem, který je v České republice i v EU patrný, je přesun ekonomik od výroby ke službám, tzv. deindustrializace. To se samozřejmě projevilo i na složení odvětvové struktury PZI v Česku.

Důležitým článkem v prostředí přímých zahraničních investic je již zmíněná agentura CzechInvest. Agentura slouží pro podporu podnikání a investic a zaujímá specifické postavení v institucionálním systému České republiky. Tvoří určitý zprostředkující

článek mezi státem a investory (i podnikateli). CzechInvest se nezabývá jen širokou škálou činností v rámci investičních projektů (poskytování informací, zprostředkování státní investiční podpory atd.), ale zabývá se také registracemi žádostí o udělení investičních pobídek. Právě investiční pobídky jsou jeden z hlavních faktorů, které mohou zvýšit investiční atraktivnost území.

Byly vytvořeny regresní a korelační analýzy přímých zahraničních investic a vybraných charakteristik. Analýza byla zaměřena na to jak PZI v tomtéž roce a návazně pak s posouváním časové řady závisle proměnných ovlivňují dané charakteristiky (tedy HDP, počet nezaměstnaných, průměrnou mzdu a počet ekonomických subjektů). Z výsledků vyplynulo, že přímé zahraniční investice nejvíce ovlivňují nezaměstnanost a počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou. V případě HDP byla zjištěna velká míra závislosti v případě posunutí vybrané proměnné o dva roky, tedy přímé zahraniční investice se do HDP promítnou až po 2 letech, kdy byly uskutečněny. Nejmenší korelace byla zjištěna v souvislosti s průměrnou mzdou, zde je závislost nízká, jak v roce kdy jsou investice provedeny, tak i v případě posunutí.

V případě PZI je potřeba dát si pozor na negativa, které s sebou mohou přinést. Pokud např. na český trh vstoupí zahraniční investor a založí zde podnik, kde zaměstná velké množství lidí (např. i Honeywell, který neoperuje pouze v jednom českém městě) a tento by se po určité době rozhodl zrušit své působení u nás, mohlo by to vyvolat zvýšení krátkodobé nezaměstnanosti. Dalším negativem je také repatriace zisků, tedy zisky především z podniků, které spadají pod zahraniční kontrolu, se vrací zpátky do domovské země investora. Pokud by dále měli PZI např. určitým způsobem vytlačovat domácí firmy, nepovede to ke kýženému hospodářskému růstu. Přímé zahraniční investice jsou ale i tak pro Jihomoravský kraj neopomenutelnou složkou napomáhající vybraným determinantům regionálního rozvoje (především tedy za správně nastavených smluvních podmínek obou partnerů). Je potřeba tedy přímé zahraniční investice nejen udržovat, ale také snažit se přilákat nové investory, kteří by do regionu přinesli kapitál potřebný k regionálnímu rozvoji.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo identifikovat souvislost vývoje přímých zahraničních investic a růstu vybraného regionu – Jihomoravského kraje.

Z provedené regresní a korelační analýzy bylo zjištěno, že vybrané charakteristiky ekonomického rozvoje jsou více či méně ovlivňovány výší přímých zahraničních investic. Dopad PZI na ekonomiku regionu je tedy pozitivní, i když u některých determinantů (např. průměrná mzda) nebyla zjištěna významná závislost. Jiné charakteristiky, jako např. HDP jsou přímými zahraničními investicemi ovlivňovány nikoliv v roce provedení investice, ale až s časovým zpožděním. Veličiny jako nezaměstnanost, respektive počet nezaměstnaných, počet ekonomických subjektů a s ním související počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou, se naopak často mění již v roce, kdy jsou investice uskutečněny. Z toho vyplývá, že aby se dopad přímých zahraničních investic opravdu projevil, je v některých případech nutné sledovat delší časové období a nevyvozovat závěry pouze ze statistických výsledků v daném roce.

Ad výzkumná otázka č. 1: Je možné nalézt souvislosti mezi PZI a vybranými determinanty regionálního rozvoje? Ano, mezi některými. Výsledkem provedených regresních analýz nebyla sice v žádném z případů pevná závislost, ale v některých případech byla zjištěna význačná závislost. To konkrétně v případech počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou, počtu nezaměstnaných a u HDP.

Ad výzkumná otázka č. 2: Pokud ano, je možné kvantifikovat dopad na určené charakteristiky? Ano, pomocí koeficientu determinace. Počet nezaměstnaných je přímými zahraničními investicemi ovlivněn ze 44 %, počet ekonomických subjektů ze 33 %, počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou z 36 % a HDP je při časovém zpoždění dva roky ovlivněno z 52 %.

I když vyčíslený dopad přímých zahraničních investic na regionální rozvoj, resp. vybrané charakteristiky nebyl příliš velký, přímé zahraniční investice mají pozitivní účinek na ekonomiku a z hlediska budoucího vývoje je vhodné podporovat jejich příliv do tuzemské ekonomiky. Jihomoravský kraj jako takový je pro investory přitažlivý

z hlediska své polohy a vhodných politických a přírodních podmínek. Jedním z důležitých faktorů, které mohou investory do země přilákat, jsou také investiční pobídky, které napomohly uskutečnění velkého množství investičních projektů v České republice. Samozřejmě je také důležité pomáhat investorům i se vstupem na tuzemský trh, např. z hlediska administrativy. Nejen k tomuto účelu u nás slouží agentura CzechInvest. Z vybraných charakteristik ovlivňují PZI především HDP a počet nezaměstnaných osob. Zde je tedy důležité nejen přilákání investorů, ale také vhodná legislativní a smluvní opatření. V případě, že přijde zahraniční investor, který zaměstná 3000 lidí a za pár let přesune svou výrobu např. do levnější země, ocitne se najednou všech těchto 3000 lidí bez práce a může tak nastat velké zvýšení počtu nezaměstnaných osob v daném území. Se zahraničními investory je tedy důležité mít vhodně upravené smlouvy, zaručující např. zaměstnání určitého počtu českých občanů, nebo minimální vymezenou dobu působnosti.

Výzkum uskutečněný v diplomové práci přináší zároveň poznatky umožňující posoudit celkový poznávací význam uplatněného postupu regresní a korelační analýzy na regionální rozvoj. Množina faktorů, které regionální rozvoj determinují a ovlivňují, se pochopitelně promítá značně rozdílně do variability souvislostí mezi PZI a vybranými, případně dalšími závisle proměnnými. Výsledky práce ukazují, že uplatněný způsob analýzy může mít především orientační charakter. Pro přesnější vyhodnocení vlivu zahraničních investic rozvoje kraje by vyžadovalo zvolit zřejmě metodický postup opírající se o analýzu efektivnosti jednotlivých investičních akcí, které byly ve zkoumaném období v kraji realizovány.

Zdroje

1. ALBULESCU Claudiu, Tiberiu. *Do Foreign Direct and Portfolio Investments Affect Long-Term Economic Growth in Central and Eastern Europe? Procedia Economics and Finance*. 2015, **23**. ISSN 22125671. Dostupné také z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S2212567115005390>.
2. Amihud Y., DeLong G. L. and Saunders A. (2003) The Effects of Cross-Border Bank Mergers on Bank Risk and Value. *Journal of International Money and Finance*.
3. BENÁČEK, Vladimír: Přímé zahraniční investice v české ekonomice. *Politická ekonomie*, 48. Ročník, 1/2000, str. 7-24.
4. Blonigen B. (1997) Firm specific assets and the link between exchange rates and foreign direct investment, *The American Economic Review* Vol. 87, 3 pp. 447-465.
5. *Buck Consultants International: Location strategy and site selection* [online]. [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <http://bciglobal.com/services.asp?cat=24002&dc=26088>.
6. *CzechInvest: Zahraniční investice v Evropě na historickém maximu* [online]. 2014 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/zahranicni-investice-v-evrope-na-historickem-maximu>.
7. DEL MASCHIO, Anna. *Přímé zahraniční investice v Moravskoslezském kraji*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
8. DOBRYLOVSKÝ, Jiří a Tomáš LÖSTER. *Přímé zahraniční investice v ČR, jejich význam a jejich účinky na českou ekonomiku*. V *Tribunu EU* vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2008, 76 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-624-6.
9. DVOŘÁČEK a kol. (2006). *Společné a nadnárodní politiky*. 1. Vydání. Praha: Oeconomica. 199 s.
10. FALLON, G., COOK, M. (2010). Exploring the Regional Distribution of Inbound Foreign Direct Investment in the UK in Theory and Practise: Evidence from a Five- Region Study In *Regional Studies*, Vol. 44.3, pp. 337- 353.

11. Focarelli, D., and A. F. Pozzolo, 2001, The Patterns of Cross-Border Bank Mergers and Shareholdings in OECD Countries, *Journal of Banking and Finance* 25, 2305-2337.
12. *Foreign direct investment for development: maximising benefits, minimising costs* [online]. Paris: OECD, 2002, 228 p. [cit. 2016-01-26]. ISBN 92-641-9927-6.
13. FRANC, Pavel a Jiří NEZHYBA. *Zahraniční investice a Czechinvest jako faktory destabilizující demokratický právní stát*. 1. vyd. Brno: Ekologický právní servis, 2007. ISBN 978-80-86544-10-6.
14. GAJDUŠKOVÁ, Kateřina. *Dopad světové ekonomické krize na přímé zahraniční investice v zemích střední a jihovýchodní Evropy*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1734-6.
15. Galindo, A., Micco, A. and Serra, C., (2003), Better the Devil that You Know: Evidence on Entry Costs Faced by Foreign Banks, IADB Working Paper #477.
16. HALLOVÁ, Denisa. *Souhrn investičních akcí od roku 2000 - 2014*. CzechInvest. 2016.
17. Herreo, A. G.; Simón, D. N.: Determinants and Impact of Financial Sector FDI to Emerging Economies: A Home Country Perspective, Banco de España, 2003.
18. HÝBLOVÁ, Aneta. *Vliv přímých zahraničních investic na ekonomickou výkonnost regionu*. Pardubice, 2013. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Ing. Pavel Zdražil.
19. IAMSIRAROJ, Sasi. *The foreign direct investment–economic growth nexus*. *International Review of Economics and Finance*. 2016, 42. Str. 116-133.
20. *Investiční pobídky* [online]. [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.investicnipobidky.cz/>.
21. Investiční sázka na Evropu: SWOT analýza. *Investiční web* [online]. 2014 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/2014/9/16/investicni-sazka-na-evropu-swot-analyza/>.
22. JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Makroekonomie: základní kurs*. 2. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2009. ISBN 978-80-248-2065-1.
23. KINCL, Michael. *Investiční pobídky jako forma veřejné podpory*. Praha: Linde, 2003, 79 s. ISBN 80-861-3148-3.

24. KREJČÍ, Tomáš. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. 1. vyd. V Brně: Mendelova univerzita, 2010, 155 s. ISBN 978-80-7375-414-3.
25. KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006, xviii, 319 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9455-4.
26. LESSMANN, Christian. *Foreign direct investment and regional inequality: A panel data analysis*. *China economic review*. 2013, 24. Str. 129-149.
27. PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.
28. PELEGRÍN, A., BOLANCÉ, C. (2008). Regional Foreign Direct Investment in Manufacturing. Do Agglomeration Economies Matter? In *Regional Studies*, Vol. 42.4, pp. 505- 522.
29. PLOEG Poelhekke, van der (2009). Foreign Direct Investment and Urban Concentrations: Unbundling Spatial Lags. In *Journal of Regional Science*. Vol. 49, No. 4, pp. 749- 775.
30. *Přímé zahraniční investice: příručka pro místní samosprávu*. Brno: Jihomoravský kraj, 2005, 50 s.
31. *Regionální informační servis: Přímé zahraniční investice* [online]. [cit. 2015-10-16]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/prime-zahranicni-investice/>.
32. RUMMEL, R. – HEENAN, D.: How multinationals analyze political risk. *Harvard Business Review*, č.1-2/1978, str. 67-76.
33. SRHOLEC, Martin. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004, 171 s. ISBN 80-861-3152-1.
34. Transgas a Unipetrol privatizovány. *BBC: Česká redakce* [online]. 2001 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/lupacr/148.shtml>.
35. WOKOUN, René a Jozef TVRDOŇ. *Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010, 203 s. ISBN 978-80-245-1736-0.

36. Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách. In: *Sbírka zákonů*. 24. 2. 2000. ISSN 1213 – 7235.
37. Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon. In: *Sbírka zákonů*. 26. 9. 1996. ISSN 1213- 2217.

Seznam tabulek a obrázků

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma procesu výběru lokality.....	19
Obrázek 2 Hlavní faktory ovlivňující příliv PZI.....	27
Obrázek 3 Jihomoravský kraj.....	47
Obrázek 9 Průmyslové zóny v Jihomoravském kraji.....	55

Seznam grafů

Graf 1 Srovnání přímých zahraničních investic v České republice a investic tuzemských investorů v zahraničí.....	36
Graf 2 Vývoj přílivu PZI do ČR.....	37
Graf 3 Vývoj teritoriální struktury PZI v České republice.....	39
Graf 4 Vývoj odlivu PZI ČR do zahraničí.....	41
Graf 5 Vývoj odvětvové struktury PZI v České republice do roku 2009.....	43
Graf 6 Vývoj odvětvové struktury PZI v České republice od roku 2010.....	44
Graf 7 Vývoj PZI na 1000 obyvatel v jednotlivých krajích.....	45
Graf 8 Srovnání vývoje celkového množství PZI v ČR a v Jihomoravském kraji.....	46
Graf 9 Vývoj HDP v ČR a Jihomoravském kraji.....	50
Graf 10 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR a Jihomoravském kraji.....	51
Graf 11 Vývoj průměrné mzdy v ČR a Jihomoravském kraji.....	52
Graf 12 Vývoj počtu ekonomických subjektů v ČR a Jihomoravském kraji.....	53
Graf 13 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji ve srovnání se subjekty pod zahraniční kontrolou.....	54
Graf 14 Regresní analýza PZI a HDP.....	61
Graf 15 Regresní analýza PZI a počtu nezaměstnaných.....	64
Graf 16 Regresní analýza PZI a průměrné mzdy.....	67
Graf 17 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů.....	70
Graf 18 Regresní analýza PZI a ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou.....	73
Graf 19 Počet projektů dle krajů 2014.....	Chyba! Záložka není definována.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Taxonomie PZI	14
Tabulka 2 PZI zemí TOP 10 EU v letech 2005-2014	20
Tabulka 3 PZI dle odvětví (za celou EU).....	21
Tabulka 4 Základní přehled investic	56
Tabulka 5 10 největších investic dle peněžního toku.....	57
Tabulka 6 10 největších investičních projektů dle počtu vytvořených pracovních míst.....	58
Tabulka 7 Vývoj PZI a HDP; absolutní přírůstky	60
Tabulka 8 Regresní hodnoty PZI a HDP	61
Tabulka 9 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a HDP).....	62
Tabulka 10 Vývoj PZI a počtu nezaměstnaných; absolutní přírůstky	63
Tabulka 11 Regresní hodnoty PZI a počtu nezaměstnaných	64
Tabulka 12 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet nezaměstnaných)..	65
Tabulka 13 Vývoj PZI a průměrné mzdy; absolutní přírůstky.....	66
Tabulka 14 Regresní hodnoty PZI a průměrné mzdy	67
Tabulka 15 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a průměrná mzda).....	68
Tabulka 16 Vývoj PZI a počtu ekonomických subjektů; absolutní přírůstky	69
Tabulka 17 Regresní hodnoty PZI a počtu ekonomických subjektů.....	70
Tabulka 18 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet ekonomických subjektů).....	71
Tabulka 19 Vývoj PZI a ES pod zahraniční kontrolou; absolutní přírůstky	72
Tabulka 20 Regresní hodnoty PZI a ES pod zahraniční kontrolou	73
Tabulka 21 Regrese a korelace pomocí posunuté časové řady (PZI a počet ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou	74
Tabulka 22 Výsledky regresních a korelačních analýz.....	74

Přílohy

Příloha č. 1 Regresní analýza PZI a HDP (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 2 Regresní analýza PZI a počtu nezaměstnaných (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

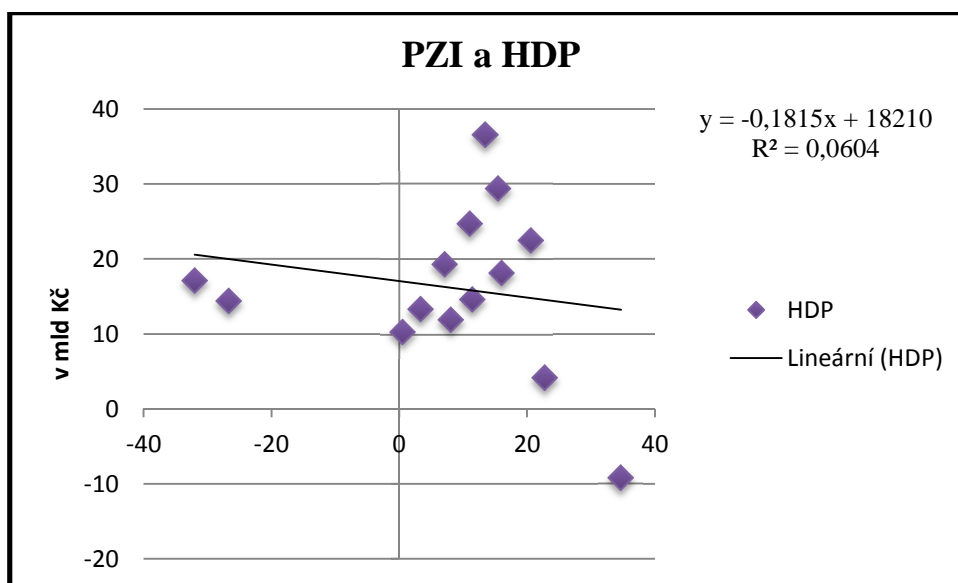
Příloha č. 3 Regresní analýza PZI a průměrné mzdy (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 4 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

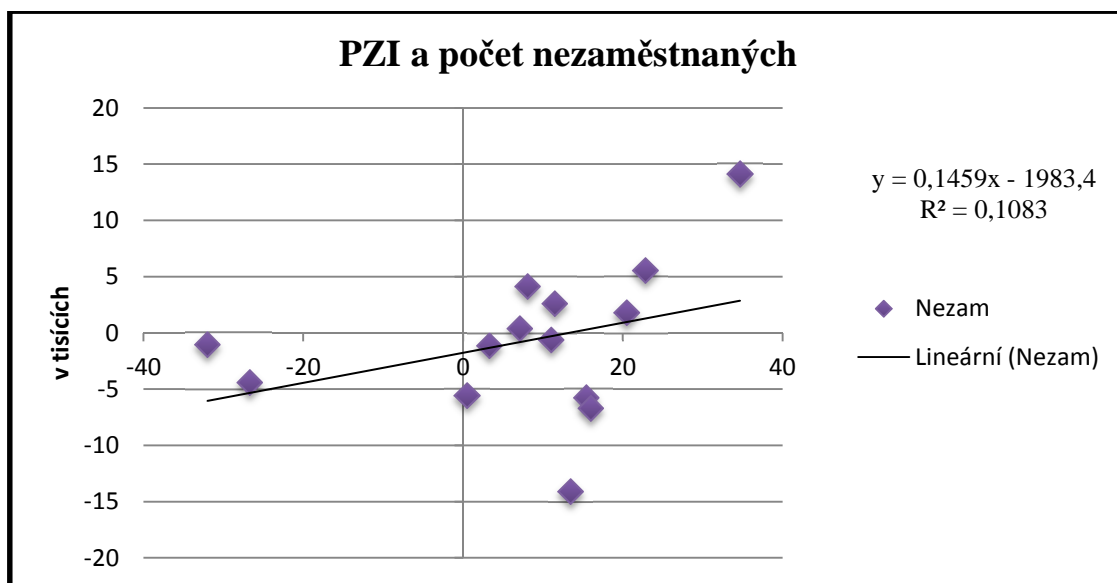
Příloha č. 5 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 6 Tabulka rozdělení hodnot dle těsnosti závislosti mezi proměnnými

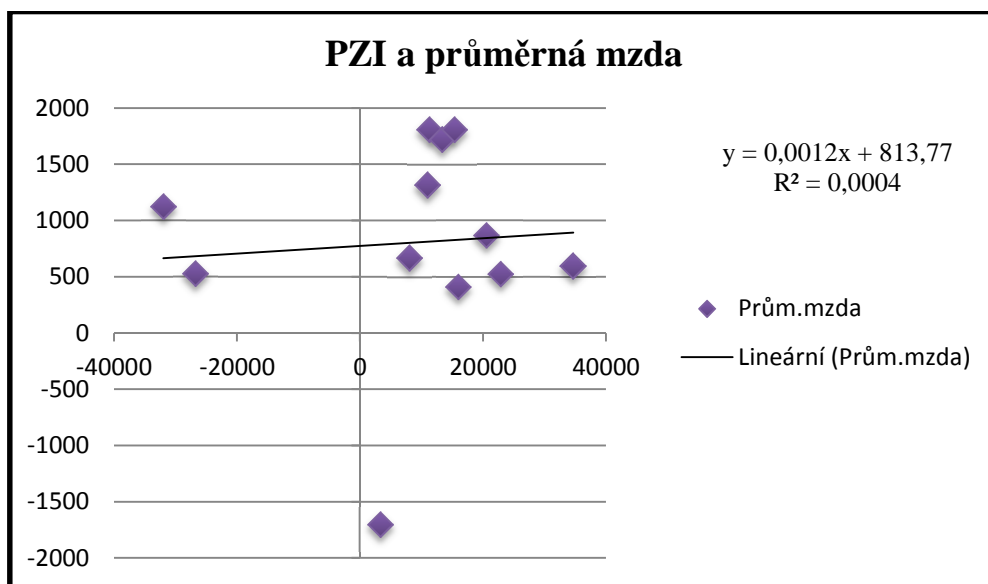
Příloha č. 1 Regresní analýza PZI a HDP (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

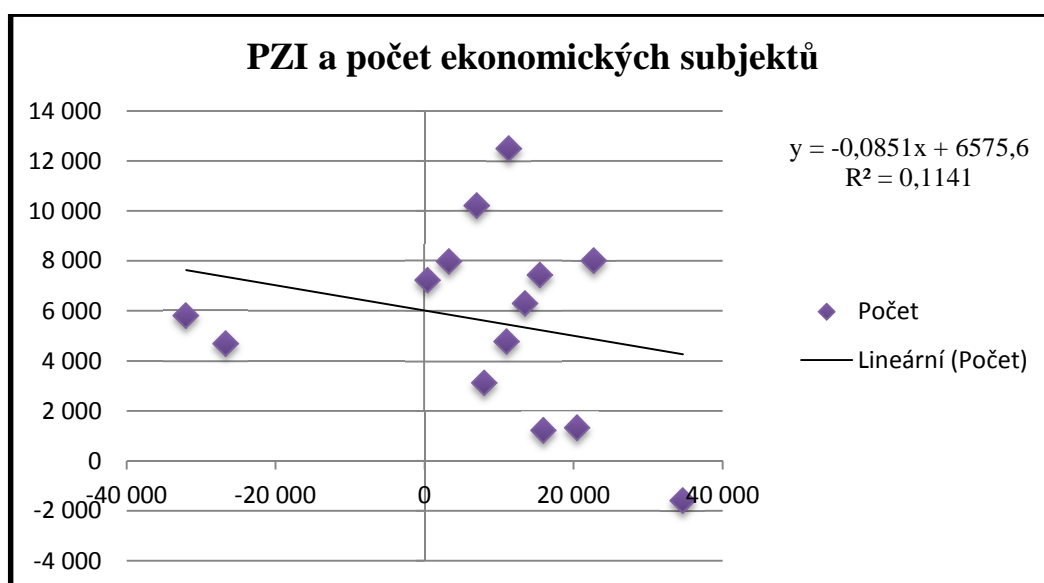
Příloha č. 2 Regresní analýza PZI a počtu nezaměstnaných (hodnoty neочиštěné o extrémní hodnoty)

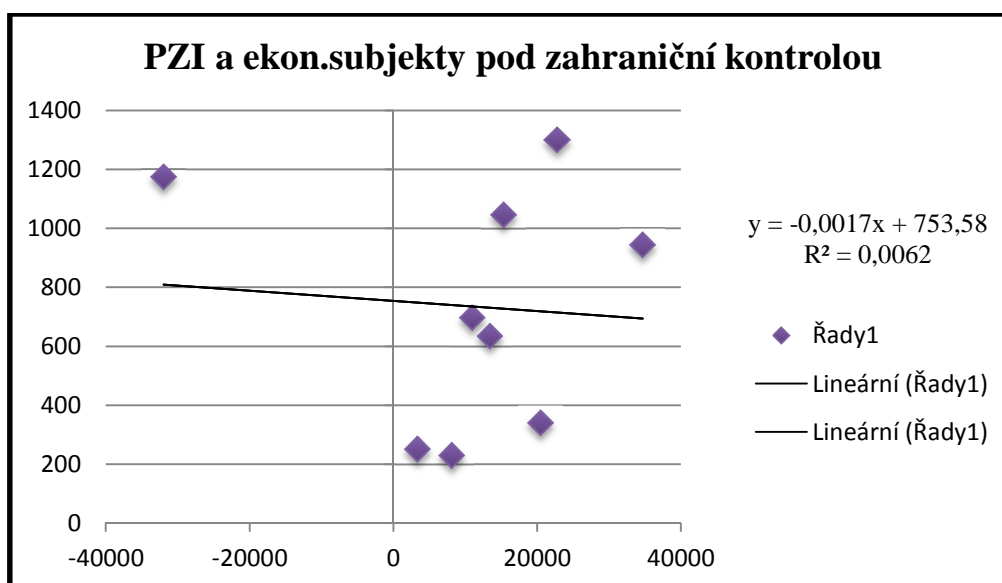
Příloha č. 3 Regresní analýza PZI a průměrné mzdy (hodnoty neочиštěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 4 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 5 Regresní analýza PZI a počtu ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou (hodnoty neočištěné o extrémní hodnoty)

Příloha č. 6 Tabulka rozdělení hodnot dle těsnosti závislosti mezi proměnnými

Slovní vyjádření těsnosti závislosti mezi proměnnými

Absolutní hodnota r	Těsnost závislosti	Typ závislosti
0	Nulová	Nezávislost
0,0-0,3	Nízká	Volná závislost
0,3-0,5	Mírná	
0,5-0,7	Význačná	
0,7-0,9	Velká	
0,9-0,99	Velmi vysoká	
1,0	Pevná funkční	Pevná závislost